

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ:

**«Χρηματοδότηση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων με
έμφαση στα προγράμματα στήριξης από την
Ευρωπαϊκή Ένωση»**

ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Α.Μ. 13685

ΠΕΤΡΗ ΜΑΡΙΑ Α.Μ 13818

ΑΘΗΝΑ 2014

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε την καθηγήτριά μας Χυζ Αλίνα για την υποστήριξή της στην πτυχιακή μας εργασία και την οικογένειά μας που μας στήριξε σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι εμπειρίες, που αποκτήθηκαν από τις διάφορες οικονομικές κρίσεις, και κυρίως από αυτήν την οποία διανύουμε ακόμα και στις μέρες μας, οδήγησαν την οικονομική κοινότητα σε λήψη αναγκαίων και αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπισή της. Καθώς, οι συνεχείς οικονομικές εξελίξεις δείχνουν ότι η κατάσταση επιδεινώνεται διαρκώς, και σε διεθνές επίπεδο επικρατούν κρίσεις χρέους, μεγάλη αστάθεια και έλλειψη εμπιστοσύνης στο εμπόριο, η Ευρώπη για να μπορέσει να αντιμετωπίσει όλα αυτά «ενεργοποίησε» τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (European Stability Mechanism- ESM), ταυτόχρονα με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility- EFSF).

Μεταξύ άλλων, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δημιουργήσει μια σειρά προγραμμάτων με στόχο την χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις χώρες του τόξου της. Αυτά τα προγράμματα είναι υποστηρικτικά είτε σε μορφή δανείων και επιχορηγήσεων, είτε σε μορφή εγγυήσεων. Παρέχονται είτε άμεσα είτε έμμεσα, και μοιράζονται μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε. που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο. Οι ΜμΕ μπορούν παράλληλα να αναζητήσουν την στήριξη με τη μορφή παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις.

Οι σύγχρονοι τρόποι χρηματοδότησης βάσει των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και χωρίζονται σε 4 ομάδες: Ευκαιρίες θεματικής χρηματοδότησης, Διαρθρωτικά ταμεία, Χρηματοδοτικά μέσα, Υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜΜΕ και υποστήριξη ΜΜΕ σε τοπικό επίπεδο.

Τέλος, στην εργασία αυτή παρουσιάζονται αυτά τα προγράμματα, αλλά και μελετάται και η περίπτωση χρηματοδότησης του ομίλου «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΕΑΒ Α.Ε. - MARIS HOTELS S.A.», όσον αφορά στις επενδύσεις στις οποίες προέβη εντός του πλαισίου του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΕΣΠΑ: Ψηφιακή Σύγκλιση», για την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό της ξενοδοχειακής μονάδας «CANDIA MARIS»..

ABSTRACT

The experiences gained from the various economic crises, and especially the one we are living nowadays, led the financial community to take necessary and effective measures in order to tackle it.

As the ongoing economic developments indicate that the situation is deteriorating continuously, and on international level debt crises are prevailing, high volatility and lack of confidence in trade. Europe in order to address all these "activated" the ESM (European Stability Mechanism), together with the EFSF (European Financial Stability Facility-EFSF).

Among others, European Union has create a series of programs aim to finance small and medium enterprises (SMEs) in the countries of the arc. These programs are supportive either in the form of loans and grants, or in the form of guarantees and are provided either directly or indirectly, and shared through the EU Structural Funds on national level. SMEs may simultaneously seek support in the form of services for companies.

The modern ways of funding from the programs of the European Union, are divided into 4 groups: Thematic funding opportunities, Structural Funds, Financial instruments, Support for the internationalization of SMEs and SME support at local level.

This research presents all these programs; indeed the case study of TEAB - MARIS HOTELS S.A. is analysed via an SMEs business finance program, in order the 'mother' - group to invest in «CANDIA MARIS Hotel».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ABSTRACT.....	4
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	5-7
ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	8-9

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	10
---------------	----

1.1. Τι είναι μικρομεσαία επιχείρηση10-13

1.2. Ο Ρόλος Των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων Στην Ελλάδα
....14-17

1.3. Πλεονεκτήματα Και Μειονεκτήματα Των Μικρομεσαίων
Επιχειρήσεων17-23

1.4. Εισαγωγή στην Σύγχρονη Ελληνική Πραγματικότητα.....23

1.4.1. Η Οικονομική Κατάσταση και Η Κρίση.....23-27

1.4.2. Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων στη Σύγχρονη
Ελλάδα.....27-28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	30
--	----

2.1. Πηγές Χρηματοδότησης Επιχειρήσεων.....30-32

2.2. Σύγχρονες Μορφές Χρηματοδότησης Επιχειρήσεων.....32-33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3. ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ...34

3.1. Ιδιαιτερότητες Μικρομεσαίας Επιχείρησης σε σχέση με τις Δυνατότητες Χρηματοδότησης.....	34-35
3.2. Ανάλυση Πηγών Χρηματοδότησης ΜμΕ	35
3.2.1. Μετοχικό Κεφάλαιο.....	35-38
3.2.2. Τραπεζικός Δανεισμός	38-40
3.3. Ανάλυση Πηγών Χρηματοδότησης ΜμΕ με έμφαση στο ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	40-41
3.3.1. Ευκαιρίες θεματικής χρηματοδότησης.....	41-43
3.3.2. Διαρθρωτικά ταμεία.....	43-48
3.3.3. Χρηματοδοτικά μέσα.....	49-50
3.3.4. Υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜμΕ και Υποστήριξη ΜμΕ σε τοπικό επίπεδο.....	50-52
3.4. Αναλυτική Παρουσίαση Προγραμμάτων Στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση.....	52-86

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Ο Όμιλος ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ TEAB A.E. - MARIS HOTELS S.A.....

4.1. Παρουσίαση Επιχειρηματικού Ομίλου.....	87
4.1.1. Ιστορική Ανασκόπηση.....	87-88
4.1.2. Περιγραφή Επιχείρησης.....	88-89

4.2. Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ομίλου και Διαδικασία Χρηματοδότησης.....	89
4.2.1. Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ομίλου: προ-Χρηματοδότησης.....	89-90
4.2.2. Χρηματοδότηση.....	90-92
4.2.3. Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ομίλου: μετα-Χρηματοδότησης.....	93
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	94-97
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	98-106

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι εμπειρίες, που αποκτήθηκαν από τις διάφορες οικονομικές κρίσεις, και κυρίως από αυτήν την οποία διανύουμε ακόμα και στις μέρες μας, οδήγησαν την οικονομική κοινότητα σε λήψη αναγκαίων και αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπισή της. Καθώς, οι συνεχείς οικονομικές εξελίξεις δείχνουν ότι η κατάσταση επιδεινώνεται διαρκώς, και σε διεθνές επίπεδο επικρατούν κρίσεις χρέους, μεγάλη αστάθεια και έλλειψη εμπιστοσύνης στο εμπόριο, η Ευρώπη για να μπορέσει να αντιμετωπίσει όλα αυτά «ενεργοποίησε» τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (European Stability Mechanism- ESM), ταυτόχρονα με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility- EFSF). Με αυτόν τον τρόπο, τα θεσμικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλουν να παρέχουν βοήθεια με τη συμμετοχή τους στην «ανάληψη επιχειρηματικών κινδύνων», μέσω προγραμμάτων «συγχρηματοδότησης», αλλά και παροχής «εγγυήσεων», κυρίως σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις «εξαγωγικού προσανατολισμού», ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους.

Εδώ θα παρουσιάσουμε αυτά τα προγράμματα, τους ιστότοπους που μπορεί κάποιος που ενδιαφέρεται να τα βρει, καθώς και συνοπτικές πληροφορίες ώστε να είναι δυνατή η ανακάλυψή τους εύκολα όσον αφορά σε ποιο πρόγραμμα καλύπτει τις ανάγκες της κάθε επιχείρησης. Θα προσπαθήσουμε να είναι όσο το δυνατόν πλήρης και κατανοητός ο κατάλογος αυτός, ενώ στο τέλος θα γίνει μια μελέτη περίπτωσης.

Για τις ανάγκες λοιπόν τις εν λόγω πτυχιακής εργασίας και του σκοπού τον οποίο αυτή έχει, αρχικά παρουσιάζονται οι πηγές χρηματοδότησης των επιχειρήσεων γενικά, καθώς και οι σύγχρονες μορφές χρηματοδότησης που επικρατούν στην σημερινή εποχή.

Εν συνεχεία, ακολουθεί ανάλυση και μελέτη των ιδιαιτεροτήτων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε σχέση με τις δυνατότητες χρηματοδότησης που τους αντιστοιχούν, καθώς και των σύγχρονων τρόπων χρηματοδότησης

αποκλειστικά για την περίπτωση τους, δηλαδή για την περίπτωση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Ολοκληρώνοντας το θεωρητικό πλαίσιο του θέματος της εργασίας αυτής, έπεται το ερευνητικό μέρος της στο οποίο γίνεται μελέτη περίπτωσης ελληνικής μικρομεσαίας επιχείρησης, ενώ στο τέλος της εργασίας παρατίθεται η σχετική επιστημονική βιβλιογραφία και οι πηγές πληροφοριών στις οποίες βασίστηκε η μελέτη και η εκπόνησή της, αλλά και το παράρτημα το οποίο παρουσιάζει αναλυτικά όλα τα προγράμματα που υφίστανται για την χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Ελλάδα και την Ευρώπη τη σημερινή εποχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Τι είναι μικρομεσαία επιχείρηση

Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ή μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις είναι οι εταιρείες των οποίων οι αριθμοί προσωπικού βρίσκονται χαμηλότερα από συγκεκριμένα όρια. Η σύντμηση «ΜμΕ» χρησιμοποιείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από διεθνείς οργανισμούς, όπως η Παγκόσμια Τράπεζα, τα Ηνωμένα Έθνη και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ). Οι μικρές επιχειρήσεις ξεπερνούν τις μεγάλες εταιρείες με μεγάλη διαφορά και απασχολούν πολύ περισσότερους ανθρώπους. Οι ΜΜΕ επίσης λέγεται ότι είναι υπεύθυνες για την προώθηση της καινοτομίας και του ανταγωνισμού σε πολλούς οικονομικούς τομείς.¹

Τον Ιούλιο του 2011 , η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε ότι θα ανοίξει μια διαβούλευση σχετικά με τον ορισμό των ΜμΕ το 2012 . Στην Ευρώπη , υπάρχουν τρεις γενικές παράμετροι που καθορίζουν τις ΜμΕ²:

- Οι μικρο – οντότητες(φορείς), οι οποίες είναι εταιρείες που απασχολούν έως 10 εργαζόμενους
- Οι μικρές επιχειρήσεις, που απασχολούν μέχρι 50 εργαζομένους και

¹ European Commission (2003-05-06), "Recommendation 2003/361/EC: SME Definition", http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

² European Commission (2003-05-06), "Recommendation 2003/361/EC: SME Definition", http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

- Οι μεσαίες επιχειρήσεις που απασχολούν μέχρι 250 εργαζόμενους.

Ο ευρωπαϊκός ορισμός για τις ΜμΕ είναι: « Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ) αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζόμενους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια ευρώ ή / και ο ετήσιος συνολικός ισολογισμός τους δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια ευρώ».³

Τα κράτη μέλη της ΕΕ είχαν επιμέρους ορισμούς για το συνιστά μια ΜμΕ. Για παράδειγμα, ο ορισμός στη Γερμανία είχε ένα όριο των 255 εργαζομένων , ενώ στο Βέλγιο θα μπορούσαν να είναι 100. Το αποτέλεσμα είναι ότι, ενώ η βελγική επιχείρηση των 249 εργαζομένων θα φορολογούνταν πλήρως στο Βέλγιο, θα ήταν παρ 'όλα αυτά επιλέξιμη για επιδότηση επισημασμένη ως ΜμΕ στα πλαίσια ενός ευρωπαϊκού προγράμματος .

Σύμφωνα με τον Γερμανό οικονομολόγο Hans - Heinrich Bass , " η εμπειρική έρευνα για τις ΜΜΕ , καθώς και οι πολιτικές για την προώθηση των ΜΜΕ έχουν μακρά παράδοση στην [Δυτική] Γερμανία , που χρονολογείται από τον 19ο αιώνα . Μέχρι τα μέσα του 20ου αιώνα, οι περισσότεροι ερευνητές λάμβαναν υπόψη τις ΜΜΕ ως εμπόδιο για την περαιτέρω οικονομική ανάπτυξη και οι πολιτικές για τις ΜΜΕ ήταν σχεδιασμένες με αυτόν τον τρόπο στα πλαίσια της κοινωνικής πολιτικής . Μόνο η σχολή των «ordo-liberal», οι ιδρυτές της Γερμανικής αγοράς της κοινωνικής οικονομίας, ανακάλυψαν την δύναμή τους , και θεώρησαν τις ΜΜΕ ως λύση στα οικονομικά προβλήματα των μέσων του 20ου αιώνα (μαζική ανεργία , κατάχρηση της οικονομικής εξουσίας) , και έθεσαν τα θεμέλια για τις μη -

³ Enterprise and Industry Publications: The new SME definition, user guide and model declaration, Extract of Article 2 of the Annex of Recommendation 2003/361/EC., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sme_definition/sme_user_guide_en.pdf, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

επιλεκτικές (λειτουργικές) βιομηχανικές πολιτικές για την προώθηση των ΜμΕ⁴.

Σύγχρονα χαρακτηριστικά των ΜμΕ⁵:

- Επιλεξιμότητα για στήριξη στο πλαίσιο πολλών προγραμμάτων στήριξης επιχειρήσεων από την ΕΕ που απευθύνονται ειδικά στις επιχειρήσεις αυτού του μεγέθους: Π.χ. χρηματοδότηση της έρευνας, της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας και παρόμοια εθνικά προγράμματα στήριξης που θα μπορούσαν σε διαφορετική περίπτωση να απαγορευθούν ως άδικη στήριξη της κυβέρνησης («κρατική ενίσχυση» - βλέπε κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία).
- Λιγότερες απαιτήσεις ή μειωμένα τέλη για τη διοικητική συμμόρφωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) είναι συχνά ο κύριος πυλώνας στήριξης μιας οικονομίας. Σε πολλές χώρες περισσότερο από το 90% των εισηγμένων επιχειρήσεων είναι ΜΜΕ και παράγουν περίπου το 50% του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος απασχολώντας περίπου το 60% των εργαζομένων. Επίσης είναι συχνά καινοτόμες και πελατοκεντρικές.

Συμπληρωματικά, επισημαίνεται ότι το IASB (Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων) ορίζει τις ΜμΕ ως φορείς που δεν έχουν δημόσια ευθύνη και που δημοσιεύουν οικονομικές καταστάσεις γενικού σκοπού για εξωτερικούς χρήστες. Ωστόσο, ανάλογα με τη νομοθεσία μιας χώρας, ως

⁴ Hans-Heinrich Bass: KMU in der deutschen Volkswirtschaft: Vergangenheit, Gegenwart, Zukunft, *Berichte aus dem Weltwirtschaftlichen Colloquium der Universität Bremen* Nr. 101, Bremen 2006, <http://www.iwim.uni-bremen.de/publikationen/pdf/b101.pdf>, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

MME μπορεί να θεωρούνται και οντότητες με άλλα χαρακτηριστικά από αυτά που το IASB καθορίζει.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), προκειμένου να οριστούν οι ΜμΕ έλαβε υπόψη τρία αντιπροσωπευτικά κριτήρια που πρέπει να πληρούνται. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται από την ΕΕ (2007) τα κριτήρια αυτά περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Τον αριθμό των εργαζομένων
- Τον ετήσιο κύκλο εργασιών και
- Τον ετήσιο ισολογισμό

Έτσι, ουσιαστικά θα λέγαμε ότι:

- Πολύ μικρές θεωρούνται οι επιχειρήσεις ο αριθμό εργαζόμενων των οποίων δεν υπερβαίνει τους 10 και των οποίων η ετήσια έκθεση και ο ισολογισμός δεν υπερβαίνει τα 2.000.000 € .
- Μικρές θεωρούνται οι επιχειρήσεις των οποίων ο αριθμός των εργαζομένων δεν υπερβαίνει τους 50 και των οποίων η ετήσια έκθεση και ο ισολογισμός δεν υπερβαίνει τα 10.000.000 € και
- Μεσαίες θεωρούνται οι επιχειρήσεις ο αριθμός εργαζόμενων των οποίων δεν υπερβαίνει τους 250 και των οποίων η ετήσια έκθεση και ο ισολογισμός δεν υπερβαίνει τα 50.000.000 € και τα 43.000.000 € , αντίστοιχα.

1.2. Ο Ρόλος Των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων Στην Ελλάδα

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) αποτελούν ένα ζωτικής σημασίας συστατικό του ελληνικού επιχειρηματικού τομέα. Ωστόσο, η γνώση της δομής και της δυναμικής τους είναι περιορισμένη.^{6 7}

Σχετικά με τις δυνατότητες ανάπτυξης, καθώς και τα εγγενή προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΜμΕ^{8 9}:

- Οι πολύ μικρές επιχειρήσεις φαίνεται να εξασθενούν και αυτός ο επιχειρησιακός τομέας να συρρικνώνεται.
- Το κύριο πρόβλημα για τις ΜμΕ προς το παρόν είναι η έλλειψη πρόσβασης σε πιστώσεις, αντανακλώντας σε μεγάλο βαθμό τη σημαντική μείωση των εμπορικών πιστώσεων
- Ωστόσο, χρησιμοποιώντας ένα μοντέλο probit, διακρίνουμε ένα υποσύνολο των ΜΜΕ που παραμένει υγιές και προσανατολίζεται κυρίως στις εξωτερικές αγορές και στα νέα προϊόντα.

Κατά συνέπεια, η πολιτική σχετικά με τις ΜΜΕ πρέπει να διαρθρώνεται γύρω από τρεις βασικούς στόχους^{10 11}:

⁶ Εθνική τράπεζα της Ελλάδας, <https://www.nbg.gr/wps/portal/en/the-group/Press-Office/E-spot/Reports/content/Reports/smes-2012-h1-en>, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

⁷ Paul Mylonas & Andreas Athanasopoulos, SURVEY OF GREEK SMEs JULY 2012 NATIONAL BANK OF GREECE Strategic Planning & Research Survey of Greek SMEs (July 2012) Sectoral Reports SMEs with growth prospects Companies with a generally healthy profile.

⁸ Εθνική τράπεζα της Ελλάδας, <https://www.nbg.gr/wps/portal/en/the-group/Press-Office/E-spot/Reports/content/Reports/smes-2012-h1-en>, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

⁹ Paul Mylonas & Andreas Athanasopoulos, SURVEY OF GREEK SMEs JULY 2012 NATIONAL BANK OF GREECE Strategic Planning & Research Survey of Greek SMEs (July 2012) Sectoral Reports SMEs with growth prospects Companies with a generally healthy profile.

- Τη μείωση του κόστους λειτουργίας
- Την ενίσχυση της ρευστότητας και
- Την ενίσχυση των πωλήσεων

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι παράγοντες κλειδί για την επιτυχία, που θα επιτρέψουν σε ορισμένες επιχειρήσεις να αντέξουν το γενικό κλίμα ύφεσης έχουν ως εξής¹²:

- Το μέγεθος της επιχείρησης
- Η ισχυρή εξαγωγική δραστηριότητα
- Οι επενδύσεις στην καινοτομία κατά τη διάρκεια των προηγούμενων πέντε ετών
- Η χαμηλή μόχλευση
- Η χρηματοδότηση των επενδύσεων τα τελευταία πέντε χρόνια κατά κύριο λόγο μέσω ιδίων κεφαλαίων
- Η αξιολόγηση ενός δεύτερου μοντέλου για το υποσύνολο των επιχειρήσεων που καταρτίζουν τον ισολογισμό (εταιρείες), η κρίσιμη σημασία των χαμηλών επιπέδων χρέους επιβεβαιώθηκε .

Επίσης, σύμφωνα με εκτιμήσεις, οι βασικοί οικονομικοί δείκτες που δείχνουν τις προοπτικές ανάπτυξης των εταιριών είναι¹³:

¹⁰ Εθνική τράπεζα της Ελλάδας, <https://www.nbg.gr/wps/portal/en/the-group/Press-Office/E-spot/Reports/content/Reports/smes-2012-h1-en>, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

¹¹ Paul Mylonas & Andreas Athanasopoulos, SURVEY OF GREEK SMEs JULY 2012 NATIONAL BANK OF GREECE Strategic Planning & Research Survey of Greek SMEs (July 2012) Sectoral Reports SMEs with growth prospects Companies with a generally healthy profile.

¹² Paul Mylonas & Andreas Athanasopoulos, SURVEY OF GREEK SMEs JULY 2012 NATIONAL BANK OF GREECE Strategic Planning & Research Survey of Greek SMEs (July 2012) Sectoral Reports SMEs with growth prospects Companies with a generally healthy profile.

- Οι δείκτες μόχλευσης
- και όχι οι δείκτες απόδοσης

Κατά συνέπεια , οι προοπτικές ανάπτυξης των ΜμΕ φαίνεται να εξαρτώνται λιγότερο από την ισχυρή λειτουργική απόδοση και περισσότερο από την υγιή κεφαλαιακή τους δομή.

Όσον αφορά στην πολιτική. Στη χώρα μας, τα κύρια μέτρα που ασκήθηκαν από τις ΜμΕ για την αντιμετώπιση της κρίσης θα πρέπει να επικεντρωθούν στη μείωση του λειτουργικού τους κόστους. Για το σκοπό αυτό, οι ακόλουθες κινήσεις μπορεί να παράσχουν ώθηση¹⁴:

- Η οργάνωση των ΜμΕ σε ευρύτερες συσπειρώσεις των επιχειρήσεων που ανήκουν στο ίδιο τμήμα ή την ίδια αλυσίδα εφοδιασμού για ένα συγκεκριμένο προϊόν. Μια τέτοια στρατηγική δημιουργεί τον ευκαιρίες για τον επιμερισμό του κόστους, για το μάρκετινγκ, την έρευνα, ακόμη και για τις βασικές υποδομές.
- Η παροχή κινήτρων για τις συγχωνεύσεις με στόχο να αποκτήσουν οι επιχειρήσεις το απαιτούμενη μέγεθος για να λειτουργούν αποτελεσματικά.

Δεύτερον είναι σημαντικό η ρευστότητα των ΜμΕ να ενισχυθεί. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω των εξής¹⁵:

¹³ Paul Mylonas & Andreas Athanasopoulos, SURVEY OF GREEK SMEs JULY 2012 NATIONAL BANK OF GREECE Strategic Planning & Research Survey of Greek SMEs (July 2012) Sectoral Reports SMEs with growth prospects Companies with a generally healthy profile.

¹⁴ Paul Mylonas & Andreas Athanasopoulos, SURVEY OF GREEK SMEs JULY 2012 NATIONAL BANK OF GREECE Strategic Planning & Research Survey of Greek SMEs (July 2012) Sectoral Reports SMEs with growth prospects Companies with a generally healthy profile.

¹⁵ Paul Mylonas & Andreas Athanasopoulos, SURVEY OF GREEK SMEs JULY 2012 NATIONAL BANK OF GREECE Strategic Planning & Research Survey of Greek SMEs (July

- Με την αξιοποίηση των διαθέσιμων μηχανισμών στήριξης της ΕΕ (ΕΣΠΑ, ΕΤΕπ) για την στοχευμένη παροχή ρευστότητας (π.χ., σε επιχειρήσεις που εξάγουν ή την προώθηση της καινοτομίας).
- Με τη δημιουργία ισοδύναμων πιστωτικών εργαλείων, όπως πιστωτικές επιστολές (L / Cs) για τούς διεθνής επενδυτικούς οργανισμούς, έτσι ώστε να συνεχίσουν να εισάγουν πρώτες ύλες, χωρίς να χρειάζεται να πληρώσουν μετρητά.

Τέλος, σημαντική βοήθεια προς τις ΜμΕ θα μπορούσε να παρέχεται από τα μέτρα που αποσκοπούν στην ενίσχυση των πωλήσεων, κυρίως με την προώθηση των εξωστρεφών στρατηγικών¹⁶:

- Με το να επικεντρωθούν στις εξαγωγές, οι ΜμΕ χρειάζονται κατάλληλη εκπαίδευση, τεχνογνωσία και οικονομική βοήθεια.
- Με την ανάπτυξη μιας εθνικής στρατηγικής για τις εξαγωγές θα μπορούσε να συμβάλει στη στήριξη αυτών των επιχειρήσεων, ιδίως μέσω της δημιουργίας ενός καλά αναγνωρισμένου και αξιόπιστου εθνικού σήματος.

1.3. Πλεονεκτήματα Και Μειονεκτήματα Των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

2012) Sectoral Reports SMEs with growth prospects Companies with a generally healthy profile.

¹⁶ Paul Mylonas & Andreas Athanasopoulos, SURVEY OF GREEK SMEs JULY 2012 NATIONAL BANK OF GREECE Strategic Planning & Research Survey of Greek SMEs (July 2012) Sectoral Reports SMEs with growth prospects Companies with a generally healthy profile.

Οι ΜμΕ επιτελούν καίριο ρόλο στην ευρωπαϊκή οικονομία. Θεωρούνται η ραχοκοκαλιά της οικονομίας, δεδομένου ότι καλλιεργούν την καινοτομία , προωθούν τον ανταγωνισμό και επιπλέον συμβάλουν στην απασχόληση εργατικού δυναμικού. Είναι εύκολο να κατανοήσουμε τις επιπτώσεις τους στην οικονομία δεδομένου ότι οι ΜμΕ , σύμφωνα με τα αποδεικτικά στοιχεία του ΟΟΣΑ (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης) αντιπροσωπεύουν πάνω από το 95 % των οργανισμών της ΕΕ¹⁷.

Υπάρχει πληθώρα ΜμΕ που ασχολούνται με τη διεθνή ανταλλαγή εμπορευμάτων. Κατά συνέπεια, θεωρούνται ότι είναι η βάση ενός ισορροπημένου και υγιούς εμπορικού περιβάλλοντος. Επιπλέον, οι ΜμΕ είναι πιο ευέλικτες, δεδομένου ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται σε πολλές περιπτώσεις από τον ιδιοκτήτη, ο οποίος είναι αρμόδιος για τη διοίκηση της εταιρείας. Έτσι, οι ΜμΕ είναι πιο ευπροσάρμοστες στις αλλαγές σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις λόγω του γεγονότος ότι δεν έχουν τόσο περίπλοκη δομή και οργάνωση, όπως η μεγαλύτερες εταιρείες¹⁸. Επιπλέον, οι ΜμΕ έχουν χαμηλότερη ρευστότητα και μόχλευση σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, και προκειμένου να καλύψουν τα κενά αυτά καταφεύγουν σε λύσεις όπως η εμπορική πίστωση και η δανειοληψία από τον ιδιοκτήτη ή βασίζονται σε βραχυπρόθεσμα δάνεια χρηματοδότησης¹⁹.

Αυτό δείχνει ότι οι μεγάλες επιχειρήσεις επωφελούνται οικονομικά για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα με περισσότερους πόρους, γεγονός που τους παρέχει τη δυνατότητα να επεκταθούν και να κάνουν νέες επενδύσεις. Αντίθετα, η καινοτομία και επιπλέον η έρευνα και η ανάπτυξη μπορούν να επιτευχθούν στις μεγάλες επιχειρήσεις που μπορούν να εκμεταλλευθούν οικονομίες κλίμακας και να διαχειριστούν τέτοια θέματα.²⁰

¹⁷ ΟΟΣΑ , 2000 : στο Mandilas, Nikolaidis, Valsamidis, Nikolaidis, σελ. 409 - 432, MIBES 2010 – Oral, σελ. 411.

¹⁸ Φλώρου, 1993: στο Mandilas, Nikolaidis, Valsamidis, Nikolaidis, σελ. 409 - 432, MIBES 2010 – Oral, σελ. 411.

¹⁹ De Maeseneire et al. 2006 και Beck et al., 2006: στο Mandilas, Nikolaidis, Valsamidis, Nikolaidis, σελ. 409 - 432, MIBES 2010 – Oral, σελ. 411.

²⁰ Narula et al., 2004 και Beck et al., 2005: στο Mandilas, Nikolaidis, Valsamidis, Nikolaidis, σελ. 409 - 432, MIBES 2010 – Oral, σελ. 411.

Οι Heinrich Bass et al. (2007) με βάση της γερμανικές ναυτικές ΜμΕ διαπίστωσαν ότι το 82% του δείγματος ασχολούνταν με την έρευνα και την ανάπτυξη. Υποστήριξαν ότι η καινοτομία και η διεθνοποίηση είναι στενά συνδεδεμένες και αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι η καινοτομία χρειάζεται διεθνείς αγορές και το αντίστροφο. Η περιορισμένη πρόσβαση των ΜΜΕ όμως σε εξωτερικές χρηματοδοτήσεις σε συνδυασμό με τα μη-διαθέσιμα κανάλια διανομής και τις απαγορεύσεις της γλώσσας απαγορεύουν την ανάπτυξη και την επέκτασή τους σε νέες αγορές. Κατά συνέπεια, οι ΜΜΕ περιορίζονται και η δημιουργία θέσεων εργασίας δεν επιτυγχάνεται.

Επιπλέον, οι Lefebvre et al. (1992) χρησιμοποίησαν ως δείγμα 455 μικρότερες μεταποιητικές επιχειρήσεις, έτσι ώστε να διερευνηθεί το αν οι πρωτοποριακές προσπάθειες συνδέονται με την στρατηγική της εταιρείας. Πράγματι διαπιστώθηκε ότι μικρότερες κατασκευαστικές εταιρείες ανέπτυξαν στρατηγικές, έτσι ώστε να ανταγωνιστούν με επιτυχία και να αναπτύξουν στρατηγικές που συνδέονται με τις καινοτόμες προσπάθειες, αν και διαπίστωσαν ότι οι μεγαλύτερες εταιρείες είναι καλύτερα δομημένες για να συμμετάσχουν στην έρευνα και την ανάπτυξη.

Επιπλέον, οι ΜΜΕ προώθησαν την αποκέντρωση λόγω της λειτουργίας τους σε αγροτικές περιοχές και της παραγωγής προϊόντων που δεν παρουσιάζουν κανένα ενδιαφέρον για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, λόγω του γεγονότος ότι δεν είναι κατάλληλα για μαζική παραγωγή. Προσέφεραν ευκαιρίες απασχόλησης για στις μειονότητες και τις γυναίκες ως αποτέλεσμα της ύπαρξής τους σε αγροτικές περιοχές. Ωστόσο, προώθησαν τις εξαγωγές και τις δημιουργικές επενδύσεις²¹.

Επιπλέον, οι εργαζόμενοι των ΜΜΕ έχουν περισσότερες ευκαιρίες να εξελίξουν τις ιδέες τους, δεδομένου ότι συμμετέχουν σε πολλές δραστηριότητες. Όταν οι εργαζόμενοι καταφέρνουν να προσφέρουν ελκυστικές ιδέες, είναι πιο εύκολο αυτές να αναγνωριστούν και να προωθηθούν από ότι αυτές των υπαλλήλων των μεγάλων εταιρειών. Επιπλέον, οι εργαζόμενοι των ΜΜΕ αποκτούν γνώσεις και εμπειρία μέσω της

²¹ World Intellectual Property Organisation, 2007: στο Mandilas, Nikolaidis, Valsamidis, Nikolaidis, σελ. 409 - 432, MIBES 2010 – Oral, σελ. 411.

εργασίας, γεγονός που τους παρακινεί να συνεργαστούν και να προσπαθήσουν περισσότερο για να επιτύχουν τους στόχους τους.²²

Οι Riportella et al. (2001) βασιστήκαν σε εμπειρικά στοιχεία από Ισπανικές επιχειρήσεις απεικόνισαν ότι οι ΜΜΕ έχουν τρία χαρακτηριστικά , σύμφωνα με την έρευνα τους:

1. Δεν έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τις θεματικές αγορές
2. Εξαρτώνται από την πιστωτική τραπεζική αγορά και
3. Η λειτουργία της δομής και του ελέγχου της ιδιοκτησίας δεν διαχωρίζονται και ως αποτέλεσμα αυξάνει η ασυμμετρία των πληροφοριών.

Αντίθετα οι μεγάλες εταιρείες έχουν μεγαλύτερη διαπραγματευτική δύναμη , γεγονός που τους δίνει τη δυνατότητα επίτευξης χαμηλότερων τιμών που επιπλέον παρέχονται για μεγαλύτερες περιόδους , έτσι ώστε να πληρώνουν τις υποχρεώσεις τους. Επιπλέον, οι μεγάλες επιχειρήσεις έχουν ευκολότερη πρόσβαση σε μακροπρόθεσμα χρηματοδοτικά προγράμματα και την δυνατότητα πραγματοποίησης επενδύσεων, λόγω του λειτουργικού κεφαλαίου που οφείλουν. Έτσι, οι εργαζόμενοι στις μεγάλες επιχειρήσεις έχουν υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο, το έργο τους κατανέμεται σε τμήματα και δεν έχουν ευθύνες για άλλες υπηρεσίες εκτός από αυτές στις οποίες ανήκουν²³.

Μεταξύ των μειονεκτημάτων για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) είναι οι περιορισμένοι οικονομικοί και ανθρώπινοι πόροι τους . Ενώ οι μεγάλες) μπορούν συνήθως να αξιοποιήσουν την εκτεταμένη τους εμπειρία και να έχουν στη διάθεσή τους ειδικούς οι οποίοι μπορούν να τους συμβουλευσουν σε οικονομικά θέματα που αφορούν π.χ. τη χρηματοδότηση ,

²² Tzortzakis et al., 1992: στο Mandilas, Nikolaidis, Valsamidis, Nikolaidis, σελ. 409 - 432, MIBES 2010 – Oral, σελ. 411.

²³ Νικολαΐδης , 2003: στο Mandilas, Nikolaidis, Valsamidis, Nikolaidis, σελ. 409 - 432, MIBES 2010 – Oral, σελ. 411.

τη φορολογία και τις δομές των επιχειρήσεων, προκειμένου να βελτιστοποιήσουν τα καθαρά κέρδη τους, οι ΜμΕ έχουν τρεις κύριες δυσκολίες στις επιχειρήσεις τους, οι οποίες είναι οι εξής²⁴:

- Η πρόσβαση σε κεφάλαια
- Το κόστος φορολογικής συμμόρφωσης και
- Η διοικητική επιβάρυνση .

Αυτό θέτει τις ΜμΕ σε μειονεκτική θέση και μπορεί να παρεμποδίσει την ανάπτυξή τους . Άλλο ένα περίπλοκο ζήτημα προς αντιμετώπιση για τις είναι η φορολογία . Ως εκ τούτου, τα φορολογικά τους θέματα αρκετά συχνά ανατίθενται σε φορολογικούς συμβούλους, επειδή οι ΜμΕ δεν έχουν συνήθως δικούς τους εμπειρογνώμονες φορολογίας που θα μπορούσαν να βελτιστοποιήσουν τους φόρους τους .²⁵

Μια γενική παραδοχή είναι ότι οι ΜμΕ πληρώνουν αναλογικά υψηλότερους φόρους από τους μεγαλύτερους ανταγωνιστές τους , αλλά πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι οι ΜμΕ σε πολλές χώρες επωφελούνται από τα χαμηλότερα επίπεδα φορολογίας λόγω των ειδικών φοροαπαλλαγών. Ωστόσο , αυτά τα φορολογικά πλεονεκτήματα που θα μπορούσαν να μετατραπούν σε εμπόδια για την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων πέραν των ορίων χορήγησης φορολογικών ελαφρύνσεων.²⁶

Είναι σημαντικό οι ΜμΕ να είναι σε θέση να ενισχύσουν τη βάση των ιδίων κεφαλαίων τους, επειδή μια κακή οικονομική κατάσταση τις καθιστά ευάλωτες κατά τη διάρκεια της ύφεσης, αλλά και επιδεινώνει τα προβλήματα των διαρθρωτικών αλλαγών, του εκ νέου προσανατολισμού των επιχειρήσεων και την απόκτηση χρηματοδότησης. Ουσιαστικά οι ΜμΕ δεν θα πρέπει να

²⁴http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/taxationsmes/index_en.htm#h2-1, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

²⁵http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/taxationsmes/index_en.htm#h2-1, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

²⁶http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/taxationsmes/index_en.htm#h2-1, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

έχουν ανταγωνιστικό μειονέκτημα όσον αφορά τη φορολογία, τη χρηματοδότηση κλπ. σε σύγκριση με τις μεγάλες επιχειρήσεις .²⁷

Η EFRAG (Ευρωπαϊκή Συμβουλευτική Ομάδα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης) πρότεινε με επιστολή της²⁸ ότι οι οικονομικές καταστάσεις των ΜΜΕ θα πρέπει να είναι κατανοητές από τους χρήστες τους και όχι περίπλοκες. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι χρήστες των ΜΜΕ δεν έχουν ούτε αναλυτές ούτε υπαλλήλους αντιπροσωπευτικών ομάδων, έτσι ώστε να εκπληρώσουν με επιτυχία την εφαρμογή των Δ.Π.Χ.Α., γεγονός που υποδεικνύει ότι οι απλουστεύσεις πρέπει να γίνουν έτσι ώστε να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν τα ΔΠΧΠ. Επιπλέον, η EFRAG πρότεινε ότι η ενδελεχής μελέτη θα πρέπει να γίνεται έτσι ώστε να προσδιορίζει τις ανάγκες των χρηστών που φαίνεται να διαφέρουν σημαντικά σε πολλούς τομείς. Οι χρήστες των ΔΠΧΠ έχουν ως στόχο να αυξήσουν τις επενδύσεις τους, ενώ οι χρήστες των ΜΜΕ δεν το κάνουν. Έτσι, ο Schiebel (2007) διερεύνησε την έκταση που το προτεινόμενο ΔΠΧΠ για τις ΜΜΕ είναι ανεξάρτητα από το πλήρες ΔΠΧΠ. Ο ίδιος εξάλλου, υποστήριξε ότι το IASB εστιάζει μόνο στις επιστολές σχολιασμού που δεν πληρούν με τις διεθνείς διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των εξωτερικών χρηστών των ΜΜΕ.²⁹

Σύμφωνα με τους Evans et al. (2005) διαφορετικές ανάγκες των χρηστών των ΜΜΕ υπάρχουν και πρότειναν ότι ο κανονισμός θα πρέπει να επικεντρωθεί στη διασφάλιση ότι οι ανάγκες των χρηστών καλύπτονται . Βρήκαν , με βάση την βιβλιογραφία του Ηνωμένου Βασιλείου, ότι οι ανάγκες των χρηστών διαφέρουν στις πολυεθνικές επιχειρήσεις από τους χρήστες των ΜΜΕ . Οι λογαριασμοί χρηστών των ΜΜΕ χρειάζονται πληροφορίες σχετικά με τις επιδόσεις των επιχειρήσεων στην κερδοφορία και την φερεγγυότητα, έτσι ώστε να αισθάνονται πιο ασφαλείς. Επιπλέον, οι οικονομικές καταστάσεις των ΜΜΕ δεν θα είναι τόσο ζωτικής σημασίας για τους χρήστες όσο αυτές

²⁷ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/taxationsmes/index_en.htm#h2-1, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

²⁸ EFRAG, 2007

²⁹ Αθανάσιος Μανδηλάς, Μιχάλης Νικολαΐδης, Σταύρος Βαλσαμίδης Μια εμπειρική μελέτη για την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ για τις ΜΜΕ: η περίπτωση της Καβάλας, Ελλάδα, Έρευνα των ελληνικών ΜΜΕ (Ιούλιος 2012) τομεακές εκθέσεις, Καβάλα, σελ. 409-432 .

των χρηστών των μεγαλύτερων εταιρειών και αυτό είναι λόγω των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ των χρηστών .³⁰

1.4. Εισαγωγή στην Σύγχρονη Ελληνική Πραγματικότητα

1.4.1. Η Οικονομική Κατάσταση και Η Κρίση

Στον τομέα της Οικονομίας έχουμε συνεχείς εξελίξεις. Η κατάσταση επιδεινώνεται διαρκώς. Σε διεθνές επίπεδο έχουμε κρίσεις χρέους, μεγάλη αστάθεια και έλλειψη εμπιστοσύνης στο εμπόριο. Η ανάκαμψη φαίνεται να αργεί, ο υπαρκτός κίνδυνος ακόμα μεγαλύτερης ύφεσης προκαλεί ανασφάλεια³¹.

Μια έκθεση του ΔΝΤ, που έγινε τον Οκτώβριο του 2012, «έβλεπε» τάσεις ανάκαμψης της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο, αλλά τελευταίες ενδείξεις δείχνουν ότι σταδιακά τείνει να επιβραδύνεται³².

Ακολουθώντας στην Ε.Ε. εξ αιτίας της διαρκούς κρίσης χρέους, που επιφέρει περιορισμό της δημοσιονομικής πολιτικής, κάθετη μείωση παροχής δανείων από τα τραπεζικά ιδρύματα, ανεργία και σημαντική επομένως

³⁰ Αθανάσιος Μανδηλάς, Μιχάλης Νικολαΐδης, Σταύρος Βαλσαμίδης Μια εμπειρική μελέτη για την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ για τις ΜΜΕ: η περίπτωση της Καβάλας, Ελλάδα, Έρευνα των ελληνικών ΜΜΕ (Ιούλιος 2012) τομεακές εκθέσεις, Καβάλα, σελ. 409-432 .

³¹ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

³² Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

μείωση της κατανάλωσης, παρατηρείται ολοένα και περισσότερο ελαττώνεται η δραστηριότητα στον οικονομικό τομέα³³.

Η Ευρώπη για να μπορέσει να αντιμετωπίσει την κρίση «ενεργοποίησε» τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (European Stability Mechanism- ESM), ταυτόχρονα με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility- EFSF)³⁴.

Η ΕΚΤ (Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα), έχει να αντιμετωπίσει τις μειωμένες πληθωριστικές πιέσεις, από πλευράς της. Έτσι, λαμβάνει αντισυμβατικά πλέον μέτρα για την άνοδο της ρευστότητας. Επίσης, υπάρχει σημαντική πτώση στις συναλλαγές παγκοσμίως και το εμπόριο συνεχώς περιορίζεται³⁵.

Ακολούθως, δημιουργούνται νέα δεδομένα³⁶:

- ❖ «μείωση της κατώτατης επιτρεπτής πιστωτικής διαβάθμισης για τίτλους που έχουν εκδοθεί σαν ενυπόθηκα δάνεια που χρηματοδοτούν την αγορά ακινήτων ή χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων (asset-backed securities – ABS)».

³³ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

³⁴ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

³⁵ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

³⁶ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

- ❖ «Το Σεπτέμβριο του 2012, όσον αφορά τα χρεόγραφα που έχουν εκδώσει ή εγγυηθεί κεντρικές κυβερνήσεις κρατών-μελών που ακολουθούν το κοινό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΔΝΤ, αίρεται η εντολή ελάχιστης επιτρεπτής πιστωτικής διαβάθμισης.»

Αυτό βέβαια ισχύει για τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., που εξακολουθούν να τηρούν τους όρους, που συμφωνήθηκαν.

- ❖ «Στο τέλος του 2011 οι εθνικές κεντρικές τράπεζες, με δική τους ευθύνη, δεχόντουσαν ενήμερα τραπεζικά δάνεια ως εξασφαλίσεις.»
- ❖ Σε κάθε ενέργεια τηρείται η πολιτική των δημοπρασιών με σταθερότητα στα επιτόκια και «απεριόριστη χορήγηση ρευστότητας».

Όλα αυτά τα μέτρα κατόρθωσαν να μη μειωθεί αιφνιδιαστικά και άμεσα η χρηματοδότηση από τις τράπεζες προς «την πραγματικά οικονομία»³⁷.

Κατά τη διάρκεια του 2011, ήταν υπαρκτός αυτός ο κίνδυνος εξ αιτίας του ότι πολλά από τα πιστωτικά ιδρύματα δεν ήταν δυνατό να υποβοηθηθούν από την «διατραπεζική αγορά» με δάνεια και με μακροπρόθεσμα ομόλογα, ώστε να ανταπεξέλθουν, όσο αφορά τις απώλειές τους³⁸.

Μέχρι τώρα, η πιστωτική και νομισματική ανάπτυξη καθυστερεί κατά τη διάρκεια του 2012. Αυτό οφείλεται, κατά κύριο λόγο, στην έλλειψη χορήγησης δανείων στα νοικοκυριά, αλλά και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις³⁹. Όμως, εκτός αυτού, είναι πλέον η ζήτηση δανείων πολύ μειωμένη εξ αιτίας της

³⁷ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

³⁸ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

³⁹ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

οικονομικής κρίσης, διότι πάρα πολλοί πολίτες δεν δύνανται να αποπληρώσουν ούτε τα δάνεια, που είχαν ήδη λάβει στο παρελθόν. Έτσι οι τράπεζες, λόγω ανασφάλειας, δεν παροχεύουν δάνεια σε οικονομικά ασθενείς πολίτες.

Η σύναψη πράξεων οριστικών αγορών κρατικών τίτλων («Οριστικές Νομισματικές Συναλλαγές») τέτοιου ύψους, επιζητήθηκε ώστε να έχουν θετικό πρόσημο οι συνθήκες στις χρηματοπιστωτικές αγορές⁴⁰. Αυτό που επιδιώκεται είναι να επιτευχθεί ενιαίος μηχανισμός μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής σε όλα τα κράτη - μέλη και παράλληλα να γίνει διασφάλισή αυτού στην πράξη. Με τη θεσμοθέτηση αυτή επήλθε περιορισμός των «εντάσεων στις ευρωπαϊκές αγορές»⁴¹.

Όσον αφορά στις εν λόγω συναλλαγές, αυτές έγκειται σε τίτλους χωρών -μελών οι οποίες έχουν καταφύγει είτε στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) είτε στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM), ώστε να χρηματοδοτηθούν και να υποστηριχθούν, ακολουθώντας με «σοβαρότητα» τους σχετικούς όρους του πλαισίου προγράμματος «οικονομικής προσαρμογής»⁴².

Σύμφωνα με το πρόγραμμα, που συστάθηκε, είναι απαραίτητο να δύναται η απόκτηση «κρατικών τίτλων και ομολόγων» της πρωτογενής αγοράς είτε του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (EFSF) είτε του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας (ESM)⁴³.

Οι ενέργειες αυτές θα έχουν να κάνουν με ομόλογα που είναι βραχυπρόθεσμα με λήξη μετά τον πρώτο και τον τρίτο χρόνο. Θα γίνεται

⁴⁰ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

⁴¹ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

⁴² Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

⁴³ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

ενημέρωση για το ύψος των αγορών, αλλά και από ποιες χώρες-μέλη θα αγοράζονται τα χρεόγραφα.

Με την εφαρμογή αυτού του σχεδίου, οι ιδιώτες επενδυτές δεν θα ανησυχούν σε περίπτωση «αναδιάρθρωσης του δημόσιου χρέους ή πτώχευσης ενός κράτους-μέλους», αφού το Ευρωσύστημα θα διέπεται από ίση μεταχείριση μεταξύ των «ομολογιούχων»⁴⁴.

1.4.2. Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων στη Σύγχρονη Ελλάδα

Η Ελλάδα κατά τη σημερινή εποχή, χρειάζεται ένα καινούργιο σύστημα, που θα εφαρμόζεται και θα λειτουργεί βασιζόμενο όχι στην κατανάλωση, αλλά στην παραγωγή και η αποτελεσματικότητά του θα επιτυγχάνεται με την απόκτηση εξωστρέφειας, προσελκύνοντας ξένους και ντόπιους επενδυτές και αξιοποιώντας κάθε πλεονέκτημά της. Ας σημειωθεί εδώ, ότι για να δημιουργηθεί αυτό το νέο σύστημα, πρέπει να υπάρξει επάρκεια οικονομικών πόρων για τις «επιχειρηματικές δραστηριότητες»⁴⁵.

Εξ άλλου, οι ΜμΕ της Ελλάδας βρίσκονται σαφώς σε «μειονεκτική θέση», όσον αφορά στις πιθανότητες χρηματοδότησης, διότι βρίσκονται πλέον αντιμέτωπες με «το υψηλότερο ποσοστό απορρίψεων για χρηματοδότηση στην Ευρωζώνη, με ποσοστό περίπου 45%, που είναι υπερδιπλάσιο του μέσου όρου»⁴⁶. Δεδομένου του ότι ο «σαρωτικός μετασχηματισμός» του τραπεζικού συστήματος, παράλληλα με την συνεχή αναδιάρθρωση της ελληνικής οικονομίας, «δυσκολεύει» κατά πολύ την κατάσταση, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη μεταβίβαση του ρίσκου

⁴⁴ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

⁴⁵ <http://www.ethnos.gr/>, άρθρο στις 23.11.2013, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁴⁶ <http://www.ethnos.gr/>, άρθρο στις 23.11.2013, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

αποκλειστικά στην πλευρά των επιχειρήσεων αφού είναι 'κάτι' που «δεν μπορεί να λειτουργήσει»⁴⁷.

Με αυτόν τον τρόπο, τα θεσμικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλουν να παρέχουν βοήθεια με τη συμμετοχή τους στην «ανάληψη επιχειρηματικών κινδύνων», μέσω προγραμμάτων «συγχρηματοδότησης», αλλά και παροχής «εγγυήσεων», κυρίως σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις «εξαγωγικού προσανατολισμού», ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους⁴⁸.

Επισημαίνεται χαρακτηριστικά ότι πρόσφατη έρευνα⁴⁹ με θέμα τη «συγκυρία των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων» έδειξε ότι παρατηρήθηκαν «εμφανή σημάδια βελτίωσης του επιχειρηματικού κλίματος στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις», οι οποίες ολοένα και σταθεροποιούνται⁵⁰. Με βάση την έρευνα αυτή, οι «προσδοκίες» των μικρομεσαίων επιχειρήσεων γίνονται «όλο και πιο θετικές όσο μεγαλύτερος είναι ο κύκλος εργασιών τους», ενώ το «μέγεθος του κύκλου εργασιών επιδρά θετικά στη στρατηγική προτεραιότητα των επιχειρήσεων» (το 60% των μεγαλύτερων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στοχεύει στην «ανάπτυξη», σε αντίθεση με το 11% των μικρότερων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων)⁵¹.

⁴⁷ <http://www.ethnos.gr/>, άρθρο στις 23.11.2013, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁴⁸ <http://www.ethnos.gr/>, άρθρο στις 23.11.2013, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁴⁹ Η έρευνα συγκυρίας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, με ημερομηνία Ιούλιος 2013, εκπονήθηκε από τη Διεύθυνση Στρατηγικής και Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας, από τις αναλύτριες Φραγκίσκα Βουμβάκη, Μαρία Σάββα, Αθανασία Κουτούζου και μπορεί να ανευρεθεί στην ενότητα Κλαδικές Μελέτες του E.Spot (online περιοδικό της Εθνικής Τράπεζας) στην ακόλουθη ιστοσελίδα: www.nbg.gr/wps/portal/el/THE-GROUP/Press-Office/E-spot/Reports/content/Reports/smes-2013-h1, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁵⁰ <http://m.capital.gr/>, άρθρο στις 25 Ιουλίου 2013, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁵¹ <http://m.capital.gr/>, άρθρο στις 25 Ιουλίου 2013, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το πλέον σημαντικό ζήτημα για μια «νέα επιχείρηση (Startup) είναι να της παρέχεται ρευστότητα». Σύμφωνα με ένα αγγλικό ρητό «ματαιοδοξία είναι ο τζίρος, λογική είναι τα κέρδη, και πραγματικότητα η ρευστότητα»⁵². Εν συνεχεία παρουσιάζονται οι πηγές χρηματοδότησης και οι σύγχρονες μορφές χρηματοδότησης.

2.1. Πηγές Χρηματοδότησης Επιχειρήσεων

Στην κρίση της οικονομίας, που έχει προκύψει, όλα γίνονται με καθυστέρηση εκτός από τις εξελίξεις, που είναι συνεχείς και ταχείες. Αργεί η διεκπεραίωση των συναλλαγών, αργούν οι πληρωμές από τους πελάτες, τα μετρητά είναι μηδαμινά, οι τζίροι είναι χαμηλοί⁵³. Όσο για τις τράπεζες, εγκρίνουν πολύ δύσκολα νέα δάνεια. Άρα το φλέγον ζήτημα για κάθε νέα επιχείρηση είναι η εξασφάλιση και σωστή παροχή της ρευστότητάς τους. Στατιστικά δεδομένα δείχνουν, ότι η πλειοψηφία των νέων επιχειρήσεων πτωχεύουν εξ αιτίας ανεπαρκούς ρευστότητας και όχι λόγω ανεπαρκούς κέρδους⁵⁴.

Είναι άκρως σημαντικό το ζήτημα της ορθής διανομής και κατανομής των λιγοστών μετρητών, καθώς και ο διαρκής έλεγχος της ρευστότητας⁵⁵. Ακόμα, θα πρέπει να θεσπιστούν και κάποια πιστωτικά όρια. Για παράδειγμα,

⁵² <http://ergoq.gr/chrmatodotisi-gia-nea-epichirisi/>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁵³ <http://ergoq.gr/chrmatodotisi-gia-nea-epichirisi/>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁵⁴ <http://ergoq.gr/chrmatodotisi-gia-nea-epichirisi/>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁵⁵ <http://ergoq.gr/chrmatodotisi-gia-nea-epichirisi/>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

θα πρέπει να προηγούνται και να γίνονται άμεσα οι εισπράξεις έναντι των πληρωμών, που επιβάλλεται να καθυστερούνται όσο γίνεται περισσότερο. Συνεπώς, η παρακολούθηση θα πρέπει να επιτυγχάνεται «μέσω δεικτών, όπως οι ημέρες αποπληρωμής και οι ημέρες είσπραξης»⁵⁶.

Ότι απόθεμα αποκτάται, να μετατρέπεται βραχυπρόθεσμα, σε πωλήσεις. Η πιστοληπτική ικανότητα κάθε καινούργιου πελάτη πρέπει να επιδέχεται κάποιους ελέγχους, «οι πληρωμές να απαιτούνται στην ώρα τους» και για οποιοδήποτε ζήτημα δημιουργείται να δίνεται άμεση λύση⁵⁷. Κάθε καινούργια επιχείρηση, που στόχο έχει να ευδοκιμήσει, είναι υψίστης αναγκαιότητας να επιλέξει την πιο άμεση και διαδεδομένη πηγή χρηματοδότησης.

Από την άλλη πλευρά, το Μετοχικό κεφάλαιο ως χρηματοδότηση χρηματοδοτεί μια επιχείρηση με αντάλλαγμα ένα μερίδιο της ιδιοκτησίας⁵⁸. Έτσι, η αυτοχρηματοδότηση των επιχειρήσεων μέσω της απόκτησης μετοχικού κεφαλαίου επιτρέπει στις επιχειρήσεις να αποκτήσουν χρήματα χωρίς τη γένεση χρέους, ή χωρίς να χρειάζεται να επιστρέψουν ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό σε μια δεδομένη χρονική στιγμή. Τα τέσσερα είναι τα στάδια της χρηματοδότησης μέσω του μετοχικού κεφαλαίου: «σπόροι», πρώιμα στάδια, επέκταση, και το μεταγενέστερο στάδιο χρηματοδότησης⁵⁹.

Επίσης, όσον αφορά στο μετοχικό κεφάλαιο, οι πηγές χρηματοδότησης κεφαλαίου διαφέρουν όσον αφορά στο χρονοδιάγραμμα, στο ποσό που παρέχεται, στη μορφή επιχείρησης που χρηματοδοτείται, στον βαθμό της δέουσας επιμέλειας, στον τύπο της σύμβασης, στις προσδοκίες του

⁵⁶ <http://ergoq.gr/chrimatodotisi-gia-nea-epichirisi/>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁵⁷ <http://ergoq.gr/chrimatodotisi-gia-nea-epichirisi/>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁵⁸ Siri Terjesen, *Understanding Equity Capital in Small and Medium-Sized Enterprises*, διαθέσιμο: <http://www.qfinance.com/financing-best-practice/understanding-equity-capital-in-small-and-medium-sized-enterprises?full>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

⁵⁹ Siri Terjesen, *Understanding Equity Capital in Small and Medium-Sized Enterprises*, διαθέσιμο: <http://www.qfinance.com/financing-best-practice/understanding-equity-capital-in-small-and-medium-sized-enterprises?full>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

χρονοδιαγράμματος και της αποπληρωμής, αλλά και στην παρακολούθηση των επιχειρηματικών αποφάσεων⁶⁰.

2.2. Σύγχρονες Μορφές Χρηματοδότησης Επιχειρήσεων

Οι εμπειρίες, που αποκτήθηκαν από τις διάφορες οικονομικές κρίσεις ,που προέκυψαν κατά τον προηγούμενο αιώνα, αποδείχθηκαν χρήσιμες για τις σημερινές κυβερνήσεις, τους διεθνείς οργανισμούς και τις τράπεζες⁶¹. Έτσι, όταν προέκυψε και πάλι, η οικονομική κοινότητα προέβη στη λήψη αναγκαίων και αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπισή της⁶².

Η Ευρώπη για να μπορέσει να αντιμετωπίσει την κρίση «ενεργοποίησε» τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (European Stability Mechanism- ESM), ταυτόχρονα με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility- EFSF) Με αυτόν τον τρόπο, τα θεσμικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οφείλουν να παρέχουν βοήθεια με τη συμμετοχή τους στην «ανάληψη επιχειρηματικών κινδύνων», μέσω προγραμμάτων «συγχρηματοδότησης», αλλά και παροχής «εγγυήσεων», κυρίως σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις «εξαγωγικού προσανατολισμού», ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους⁶³.

⁶⁰ Siri Terjesen, *Understanding Equity Capital in Small and Medium-Sized Enterprises*, διαθέσιμο: <http://www.qfinance.com/financing-best-practice/understanding-equity-capital-in-small-and-medium-sized-enterprises?full>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

Cendrowski, Harry, James P. Martin, Louis W. Petro, and Adam A. Wadecki. *Private Equity: History, Governance, and Operations*. Hoboken, NJ: Wiley, 2008.

Gadiesh, Orit, and Hugh MacArthur. *Lessons from Private Equity Any Company Can Use*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press, 2008.

⁶¹ Ομιλία κ. Γ. Προβόπουλου, 15.12.2008, <http://www.bankofgreece.gr>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

⁶² Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

⁶³ <http://ec.europa.eu>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δημιουργήσει μια σειρά προγραμμάτων με στόχο την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων στις χώρες του τόξου της. Αυτά τα προγράμματα είναι υποστηρικτικά είτε σε μορφή δανείων και επιχορηγήσεων, είτε σε μορφή εγγυήσεων.⁶⁴

⁶⁴ <http://ec.europa.eu>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3. ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΜΙΚΡΟΜΕΣΑΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

3.1. Ιδιαιτερότητες Της Μικρομεσαίας Επιχείρησης Σε Σχέση Με Τις Δυνατότητες Χρηματοδότησης

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη στην κάθε χώρα. Μελέτες δείχνουν ότι στις προηγμένες οικονομίες αλλά και στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι ΜμΕ συμβάλλουν κατά μέσο όρο 60 τοις εκατό της συνολικής επίσημης απασχόλησης στον μεταποιητικό τομέα⁶⁵. Για οικονομίες με δυσκολίες, η συμβολή του τομέα των ΜμΕ στη δυναμικότητα του τομέα απασχόλησης είναι ακόμη πιο σημαντική. Ωστόσο, λαμβάνοντας υπόψη την επίδραση της παραοικονομίας, οι ΜμΕ αντιπροσωπεύουν περίπου τα τρία τέταρτα της συνολικής απασχόλησης στην «κατασκευή» της⁶⁶.

Ένα κρίσιμο στοιχείο για την ανάπτυξη του τομέα των ΜμΕ είναι η πρόσβαση στη χρηματοδότηση, ιδίως για την τραπεζική χρηματοδότηση, δεδομένης της σχετικής σημασίας του τραπεζικού τομέα στην εξυπηρέτηση αυτού του τμήματος⁶⁷. Επιχειρησιακά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από την Παγκόσμια Τράπεζα δείχνουν ότι η πρόσβαση στη χρηματοδότηση γίνεται

⁶⁵ Ayyagari, M., T. Beck, and A. Demirgüç-Kunt, (2007). "Small and Medium Enterprises across the Globe", *Small Business Economics* 29, 415–434.

⁶⁶ Ayyagari, M., T. Beck, and A. Demirgüç-Kunt, (2007). "Small and Medium Enterprises across the Globe", *Small Business Economics* 29, 415–434.

⁶⁷ Calice Pietro, Chando Victor M., Sekioua Sofiane, (2012). Bank Financing to Small and Medium Enterprises in East Africa. *African Development Bank Group, Working Paper Series*, No 146- March 2012.

αντιληπτή ως ένα από τα κύρια εμπόδια για την επιχειρηματική δραστηριότητα⁶⁸.

Διάφορες μελέτες έχουν δείξει ότι η χρηματοδότηση λειτουργεί ως ένα μεγαλύτερο εμπόδιο για τις ΜμΕ από ό, τι για τις μεγάλες επιχειρήσεις, ιδίως στον αναπτυσσόμενο κόσμο, και ότι η πρόσβαση στη χρηματοδότηση επηρεάζει αρνητικά την ανάπτυξη του τομέα των ΜμΕ, περισσότερο από ότι του τομέα των μεγάλων εταιρειών (Schiffer και Weder, 2001. Beck et al, 2005. Beck et al, 2006). Επομένως, προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι η διεθνής Κοινότητα Ανάπτυξης απόδωσε την πρόσβαση των ΜμΕ στη χρηματοδότηση ως μια σημαντική πολιτική προτεραιότητα⁶⁹.

Για παράδειγμα, το 2009, G-20 χώρες είχαν αναλάβει την διεξαγωγή μαθημάτων επικεντρωμένα θεματικά σχετικά με τις καινοτόμες προσεγγίσεις για την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στις ΜμΕ και στην προώθηση επιτυχών ρυθμιστικών και πολιτικών προσεγγίσεων⁷⁰.

3.2. Ανάλυση Πηγών Χρηματοδότησης ΜμΕ

3.2.1. Μετοχικό Κεφαλαίο

Γενικά, οι επιχειρηματίες μπορεί να απαιτούν είτε δανειακή είτε / και μετοχική χρηματοδότηση, καθώς ξεκινούν συνήθως συχνά τις επιχειρήσεις

⁶⁸ World Bank, (various years). "Enterprise Analysis Surveys". The World Bank, Washington DC. <http://www.enterprisesurveys.org/>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

⁶⁹ Calice Pietro, Chando Victor M., Sekioua Sofiane, (2012). Bank Financing to Small and Medium Enterprises in East Africa. African Development Bank Group, Working Paper Series, No 146- March 2012.

⁷⁰ Pittsburgh G-20 Summit, (2009). "Leaders' Statement." <http://www.pittsburghsummit.gov>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

τους με τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης ιδίων κεφαλαίων. Το μετοχικό κεφάλαιο είναι τα χρήματα που επενδύονται στην επιχείρηση χωρίς νομική υποχρέωση για τον επιχειρηματία όσον αφορά στην εξόφληση του βασικού ποσού ή σε ενδεχόμενο τόκο. Ωστόσο, απαιτείται οι επιχειρηματίες να μοιράζονται την ιδιοκτησία και τα κέρδη τους με την πηγή χρηματοδότησης μετοχικού κεφαλαίου – δηλαδή τους επενδυτές - και, ενδεχομένως, να καταβάλλουν, επίσης, μερίσματα στους επενδυτές.⁷¹

Μετά από την αξία της επιχείρησης που έχει χτιστεί, οι επιχειρηματίες κρίνουν τις μορφές χρηματοδοτήσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν την αποπληρωμή των ταμείων / επενδυτών για τη χρήση των χρημάτων τους. Εν ολίγοις, το χρέος επιβαρύνει τους ενδιαφερομένους επιχειρηματίες, καθώς οι δυνάμεις τους βασίζονται στα ίδια κεφάλαιά τους, ενώ οι επιχειρηματίες στην περίπτωση της χρηματοδότησης μετοχικού κεφαλαίου οφείλουν να έχουν παραιτηθεί ως σε κάποιο βαθμό από την ιδιοκτησία, αλλά και από τον έλεγχο της επιχείρησής τους.⁷²

Τα στάδια της αυτοχρηματοδότησης είναι τα εξής: το πρώτο στάδιο, γνωστό ως το προλειτουργικό στάδιο, οι επιχειρηματίες τείνουν να επιτυγχάνουν άντληση κεφαλαίων από τις δικές τους οικονομίες, αν και μπορούν να ζητούν επίσης άτυπες επενδύσεις από την οικογένεια, τους φίλους, τους «επιχειρηματικούς αγγέλους» και τις δημόσιες πηγές. Οι επιχειρηματίες μπορούν στη συνέχεια να επιλέγουν να ακολουθήσουν επίσημα τη χρηματοδότηση του μετοχικού κεφαλαίου με έποντα στάδια μετά του αρχικού, την επέκταση και το προχωρημένο στάδιο χρηματοδότησης. Το τελευταίο μπορεί να ακολουθείται από μια αρχική δημόσια προσφορά (IPO)

⁷¹ Siri Terjesen, *Understanding Equity Capital in Small and Medium-Sized Enterprises*, διαθέσιμο: <http://www.qfinance.com/financing-best-practice/understanding-equity-capital-in-small-and-medium-sized-enterprises?full>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

Cendrowski, Harry, James P. Martin, Louis W. Petro, and Adam A. Wadecki. *Private Equity: History, Governance, and Operations*. Hoboken, NJ: Wiley, 2008.

Gadiesh, Orit, and Hugh MacArthur. *Lessons from Private Equity Any Company Can Use*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press, 2008.

⁷² Siri Terjesen, *Understanding Equity Capital in Small and Medium-Sized Enterprises*, διαθέσιμο: <http://www.qfinance.com/financing-best-practice/understanding-equity-capital-in-small-and-medium-sized-enterprises?full>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

και, τέλος, την αύξηση της χρηματοδότησης από δημόσιες αγορές και τράπεζες⁷³.

Περιληπτικά στοιχεία για τα στάδια της χρηματοδότησης έχουν ως εξής⁷⁴:

- ❖ Η Χρηματοδότηση «σπόρων προς σπορά» είναι η αρχική χρηματοδότηση να αναπτύξει μια επιχειρηματική ιδέα, για παράδειγμα χρηματοδότηση των δαπανών για την έρευνα, την ανάπτυξη προϊόντος και το αρχικό μάρκετινγκ ώστε να προσεγγίσουν οι πελάτες το πρώιμο πιλοτικό προϊόν. Οι εταιρείες που λαμβάνουν χρηματοδότηση «σπόρων προς σπορά» μπορούν να είναι στη διαδικασία της ενσωμάτωσης, ή μπορεί να έχουν τεθεί σε λειτουργία προσφάτως.
- ❖ Η Χρηματοδότηση «αρχικού σταδίου» ζητείται από τις εταιρείες που έχουν ολοκληρώσει το στάδιο ανάπτυξης του προϊόντος/υπηρεσίας και τη δοκιμή μάρκετινγκ, αλλά απαιτούν συμπληρωματική χρηματοδότηση για την επέκταση.
- ❖ Η «Επέκταση» ως χρηματοδότηση παρέχεται όταν η εταιρεία είναι έτοιμη να αναπτυχθεί γρήγορα. Τα ταμεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αυξήσει την παραγωγική ικανότητα, την

⁷³ Siri Terjesen, *Understanding Equity Capital in Small and Medium-Sized Enterprises*, διαθέσιμο: <http://www.qfinance.com/financing-best-practice/understanding-equity-capital-in-small-and-medium-sized-enterprises?full>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

Cendrowski, Harry, James P. Martin, Louis W. Petro, and Adam A. Wadecki. *Private Equity: History, Governance, and Operations*. Hoboken, NJ: Wiley, 2008.

Gadiesh, Orit, and Hugh MacArthur. *Lessons from Private Equity Any Company Can Use*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press, 2008.

⁷⁴ Siri Terjesen, *Understanding Equity Capital in Small and Medium-Sized Enterprises*, διαθέσιμο: <http://www.qfinance.com/financing-best-practice/understanding-equity-capital-in-small-and-medium-sized-enterprises?full>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

Cendrowski, Harry, James P. Martin, Louis W. Petro, and Adam A. Wadecki. *Private Equity: History, Governance, and Operations*. Hoboken, NJ: Wiley, 2008.

Gadiesh, Orit, and Hugh MacArthur. *Lessons from Private Equity Any Company Can Use*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press, 2008.

εμπορία ή την ανάπτυξη των προϊόντων, ή/και την παροχή πρόσθετων κεφαλαίων κίνησής της.

- ❖ Η Χρηματοδότηση στο «μεταγενέστερο στάδιο» αναφέρεται σε «προ-IPO επενδύσεις» για την ενίσχυση της θέσης της εταιρείας και την απόκτηση κορυφαίων επιχειρηματικών κεφαλαίων (VC).

Τέλος, επισημαίνεται ότι σε οποιοδήποτε στάδιο, οι επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου μπορούν να προέλθουν από πηγές είτε ατύπως είτε επισήμως. Ωστόσο, είναι πιο συνηθισμένο να επιτυγχάνεται πρόσβαση σε ανεπίσημες πηγές κυρίως στα στάδια των «σπόρων» και στα «πρώτα» στάδια, ενώ επίσημες πηγές επιλέγονται στην «επέκταση» και στα «όψιμα» στάδια⁷⁵.

3.2.2. Τραπεζικός Δανεισμός

Παρά τη μεγάλη σημασία αυτού του θέματος, σχετικά μικρή σε μέγεθος είναι η έρευνα που έχει γίνει όσον αφορά στο αν, γιατί και πώς οι τράπεζες χρηματοδοτούν τις ΜμΕ σε όλο τον κόσμο. Αυτό επιδεινώνεται από το γεγονός ότι πλήρων των δεδομένων σχετικά με τα οικονομικά στοιχεία των ΜμΕ, φαίνεται να εξακολουθεί να είναι αυτά πιο σταθερά καθώς παρακολουθούνται διαρκώς. Σε αυτό το σημείο σημειώνεται ότι προσπάθειες που έχουν γίνει για τη βελτίωση της μέτρησης της χρηματοδότησης των ΜμΕ

⁷⁵ Siri Terjesen, *Understanding Equity Capital in Small and Medium-Sized Enterprises*, διαθέσιμο: <http://www.qfinance.com/financing-best-practice/understanding-equity-capital-in-small-and-medium-sized-enterprises?full>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

Cendrowski, Harry, James P. Martin, Louis W. Petro, and Adam A. Wadecki. *Private Equity: History, Governance, and Operations*. Hoboken, NJ: Wiley, 2008.

Gadiesh, Orit, and Hugh MacArthur. *Lessons from Private Equity Any Company Can Use*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press, 2008.

και τη συλλογή συστηματικής έρευνας στοιχείων για τη χρηματοδότηση των ΜμΕ, τείνουν να αναβαθμιστούν⁷⁶.

Ωστόσο, υπάρχουσες μελέτες που δείχνουν ότι, σε αντίθεση με τη συμβατική αντίληψη ότι δεν ενδιαφέρονται τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα όσον αφορά στην αντιμετώπιση τους έναντι των ΜμΕ, οι τράπεζες θεωρούν τον τομέα των ΜμΕ ως τομέα στρατηγικής σημασίας⁷⁷. Ακόμη, ωστόσο, θεσμικά εμπόδια παραμένουν και η αγορά είναι κάθε άλλο παρά κορεσμένη. Οι Beck et al (2008; 2010) έκαναν την πρώτη προσπάθεια να καταλάβουν το θέμα της χρηματοδότησης των ΜμΕ από πλευράς της προσφοράς⁷⁸.

Σύμφωνα με την έρευνα των 91 τραπεζών σε 45 χώρες που έκαναν, οι συγγραφείς παρείχαν ένα χαρακτηρισμό για τις τραπεζικές χρηματοδοτήσεις προς τις ΜμΕ, ενώ τα αποτελέσματα της έρευνάς τους έδειξαν ότι οι τράπεζες αντιλαμβάνονται τον τομέα των ΜμΕ να είναι ιδιαίτερα κερδοφόρος και να εξυπηρετείται μέσω διαφόρων ρυθμίσεων δανεισμού τεχνολογιών και οργανωτικών ρυθμίσεων. Επιπλέον, οι συγγραφείς παρατήρησαν μερικές διαφορές όσον αφορά στο εύρος και την έκταση του τομέα των ΜμΕ που επιτυγχάνεται από τις τράπεζες με βάση τη δομή της ιδιοκτησίας τους (δηλαδή δημόσιους, ιδιωτικούς ή ξένης ιδιοκτησίας). Ωστόσο, βρήκαν επίσης σημαντικές διαφορές μεταξύ τραπεζών που εδρεύουν σε αναπτυσσόμενες και αναπτυσσόμενες οικονομίες, και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το ευνοϊκό περιβάλλον είναι πιο σημαντικό από το μέγεθος της ιδιοκτησίας της

⁷⁶ Calice Pietro, Chando Victor M., Sekioua Sofiane, (2012). Bank Financing to Small and Medium Enterprises in East Africa. *African Development Bank Group, Working Paper Series*, No 146- March 2012.

⁷⁷ Calice Pietro, Chando Victor M., Sekioua Sofiane, (2012). Bank Financing to Small and Medium Enterprises in East Africa. *African Development Bank Group, Working Paper Series*, No 146- March 2012.

⁷⁸ Beck, T., Demirguc-Kunt, A., and Martinez Peria, M., (2008). "Bank Financing for SMEs around the World: Drivers, Obstacles, Business Models, and Lending Practices", World Bank Policy Research Working Paper 4785. *The World Bank*, Washington DC.

Beck, T., A. Demirgüç-Kunt, and M.S. Martinez Peria, (2010). "Bank Financing for SMEs: Evidence Across Countries and Bank Ownership Types", *Journal of Financial Services Research* 39, 35-54.

επιχείρησης ή της τράπεζας στη διαμόρφωση της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τις ΜμΕ⁷⁹.

Από την άλλη πλευρά, οι De la Torre et al (2010) διερεύνησαν τις προσεγγίσεις των τραπεζών προς τις ΜμΕ όσον αφορά στα επιχειρηματικά μοντέλα και τα συστήματα διαχείρισης κινδύνου. Με βάση την έρευνά τους που περιελάμβανε στατιστική έρευνα δείγματος 48 τραπεζών και μίας εταιρείας leasing σε 12 χώρες, οι συγγραφείς διαπιστώσαν εν τέλει ότι όλες οι τράπεζες του δείγματος επιθυμούν να εξυπηρετούν τον τομέα των ΜμΕ⁸⁰.

Για να το επιτύχουν αυτό, σχεδόν όλες έχουν χωριστές οργανωτικές μονάδες που προσφέρουν ένα ευρύ φάσμα προϊόντων, εφαρμόζοντας διαφορετικές τεχνολογίες συναλλαγής, όπως για παράδειγμα είναι η βαθμολόγηση πίστωσης ή τα συστήματα αξιολόγησης κινδύνων. Τέλος, οι συγγραφείς συμπεραίνουν ότι η συμβατική σοφία, σύμφωνα με την οποία οι μεγάλες τράπεζες δεν προσελκύονται από τις ΜμΕ και σύμφωνα με την οποία η επιχειρηματική αγορά κυριαρχείται από μικρές τράπεζες και βασίζεται στην σχέση δανεισμού, ουσιαστικά δεν ισχύει αυτή στην πράξη⁸¹.

3.3. Ανάλυση Πηγών Χρηματοδότησης ΜμΕ με έμφαση στο ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

⁷⁹ Beck, T., Demirguc-Kunt, A., and Martinez Peria, M., (2008). "Bank Financing for SMEs around the World: Drivers, Obstacles, Business Models, and Lending Practices", World Bank Policy Research Working Paper 4785. *The World Bank*, Washington DC.

Beck, T., A. Demirgüç-Kunt, and M.S. Martinez Peria, (2010). "Bank Financing for SMEs: Evidence Across Countries and Bank Ownership Types", *Journal of Financial Services Research* 39, 35-54.

⁸⁰ De la Torre, A., M. S. Martinez Peria, and S. Schmukler, (2010). "Bank Involvement with SMEs: Beyond Relationship Lending", *Journal of Banking and Finance* 34, 2280–2293.

⁸¹ De la Torre, A., M. S. Martinez Peria, and S. Schmukler, (2010). "Bank Involvement with SMEs: Beyond Relationship Lending", *Journal of Banking and Finance* 34, 2280–2293.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δημιουργήσει μια σειρά προγραμμάτων με στόχο την χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ) στις χώρες του τόξου της⁸². Αυτά τα προγράμματα είναι υποστηρικτικά είτε σε μορφή δανείων και επιχορηγήσεων, είτε σε μορφή εγγυήσεων. Παρέχονται είτε άμεσα είτε έμμεσα, και μοιράζονται μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε. που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο. Οι ΜμΕ μπορούν παράλληλα να αναζητήσουν την στήριξη με τη μορφή παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις.

Οι σύγχρονοι τρόποι χρηματοδότησης βάσει των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και χωρίζονται κατ' αρχάς σε 4 ομάδες⁸³:

- ❖ Ευκαιρίες θεματικής χρηματοδότησης
- ❖ Διαρθρωτικά ταμεία
- ❖ Χρηματοδοτικά μέσα
- ❖ Υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜμΕ και υποστήριξη ΜμΕ σε τοπικό επίπεδο

Στη συνέχεια της εργασίας αυτής παρουσιάζονται και αναλύονται αυτές οι ομάδες, καθώς και τα επιμέρους προγράμματα που υπάγονται σε αυτές.

3.3.1. Ευκαιρίες θεματικής χρηματοδότησης

Η ομάδα προγραμμάτων που αφορούν την χρηματοδότηση απευθύνεται σε συγκεκριμένους κλάδους όπου κινούνται οι επιδοτούμενες ΜμΕ. Οι κλάδοι αυτοί αφορούν το περιβάλλον, την έρευνα και την

⁸² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ - Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

⁸³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ - Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

εκπαίδευση. Την εκπόνηση αυτών των προγραμμάτων έχουν αναλάβει διάφορες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι ΜμΕ, καθώς και άλλοι οργανισμοί, καταθέτουν αίτηση απευθείας για τα προγράμματα, με βασική προϋπόθεση να είναι μια υγιής και αναπτυσσόμενη επιχείρηση με διεθνές όραμα και προστιθέμενη αξία. Σε αυτήν την ομάδα προγραμμάτων μπορούν να απευθυνθούν με στόχο την συγχρηματοδότηση (δηλαδή κάλυψη ενός μόνο μέρους του κόστους), βιομηχανικές μονάδες, επιχειρηματικά μπλοκ, εταιρίες παροχής υπηρεσιών ακόμα και σύμβουλοι επιχειρήσεων⁸⁴.

Οι θεματικές κατηγορίες των ευκαιριών χρηματοδότησης είναι οι ακόλουθες⁸⁵:

- ❖ Περιβάλλον, ενέργεια και μεταφορές
 - Πρόγραμμα LIFE +
 - Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (ΠΠΑΚ)
 - Πρόγραμμα Marco Polo II (2007-2013)
- ❖ Καινοτομία και Έρευνα
 - Το Έβδομο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη (2007-2013)
 - Ενθάρρυνση για συμμετοχή των ΜμΕ στο πρόγραμμα "Συνεργασία"
 - "Έρευνα προς όφελος των ΜμΕ" στο πρόγραμμα "Ικανότητες"
- ❖ Εκπαίδευση και κατάρτιση

⁸⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ - Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

⁸⁵ Περισσότερες λεπτομέρειες για χρηματοδότηση μέσω άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων: http://ec.europa.eu/culture/eu-funding/doc2886_en.htm

Η σελίδα " Ευκαιρίες Χρηματοδότησης" στον ιστότοπο της Γενικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Πολιτισμού προσφέρει μια επισκόπηση όλων των υφιστάμενων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων: in the area of culture: http://ec.europa.eu/culture/calls-for-proposals/call3016_en.htm

- Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης για τη Δια Βίου Μάθηση
- ❖ Πολιτισμός και μέσα μαζικής ενημέρωσης
 - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2007-2013
 - MEDIA 2007-2013

3.3.2. Διαρθρωτικά ταμεία

Από τα Διαρθρωτικά Ταμεία (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης [ΕΤΠΑ] και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο [ΕΚΤ]) απορροφούνται τα μεγαλύτερα κοινοτικά κονδύλια για την χρηματοδότηση των ΜΜΕ, μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων με άμεση εφαρμογή στις περιφέρειες. Όσοι δικαιούνται βάσει των στοιχείων που προσκομίζουν να συμμετέχουν σε πρόγραμμα χρηματοδοτήσεων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία λαμβάνουν άμεσα την συνεισφορά για τη επιδότηση των σχεδίων τους. Η διαχείριση των προγραμμάτων και η επιλογή των έργων γίνεται πάντα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο⁸⁶.

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία αποσκοπούν στο να βοηθούν εις τρόπον ώστε να μειώνονται οι διαφορές στην ανάπτυξη των επιμέρους περιφερειών της χώρας, αλλά και στο να επιτυγχάνουν στην προώθηση της «οικονομικής και κοινωνικής συνοχής» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, τα κράτη μέλη δέχονται συγχρηματοδοτήσεις για «περιφερειακά έργα» από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.⁸⁷

Σε αυτό το σημείο επισημαίνεται ότι η παροχή αυτής της «άμεσης βοήθειας» όσον αφορά στις ΜμΕ η οποία αποσκοπεί στη συγχρηματοδότηση

⁸⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ - Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

⁸⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

των επενδύσεων τους από την Επιτροπή είναι εφικτή αποκλειστικά «σε λιγότερο αναπτυγμένες οικονομικά περιφέρειες», που αποκαλούνται ως «περιφέρειες "σύγκλισης"». Στις υπόλοιπες περιφέρειες, προτεραιότητα για συγχρηματοδότηση και βοήθεια κατέχουν οι «δράσεις» με μεγάλο αναπτυξιακό «αντίκτυπο», όπως για παράδειγμα είναι και οι ακόλουθες: *κατάρτιση επιχειρηματικότητας, υποστηρικτικές υπηρεσίες, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, μηχανισμούς μεταφοράς τεχνολογίας, δικτύωση*, κλπ. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο σε αυτές τις περιφέρειες δεν παρέχεται άμεση βοήθεια προς τις ΜμΕ.⁸⁸

Όσον αφορά στη διαχείριση των εν λόγω προγραμμάτων, δηλαδή των προγραμμάτων συγχρηματοδότησης και άμεσης βοήθειας, αλλά και όσον αφορά στην επιλογή των έργων προς εκτέλεση, αυτές διενεργούνται είτε σε εθνικό ή / και περιφερειακό επίπεδο.⁸⁹

Κατά την περίοδο μεταξύ 2007 - 2013, «η στρατηγική και οι πόροι της πολιτικής για τη συνοχή (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης [ΕΤΠΑ], Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο [ΕΚΤ] και Ευρωπαϊκό Ταμείο Συνοχής) εστιάζονται σε τρεις τομείς προτεραιότητας, με συνολικό κονδύλιο 347,41 δισ.€».⁹⁰

⁸⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

⁸⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

⁹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

Οι συγκεκριμένοι τομείς «προτεραιότητας» και το περιεχόμενό τους επισημαίνονται ως ακολούθως⁹¹:

- **«Σύγκλιση: επιτάχυνση της οικονομικής σύγκλισης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών (81,54% του προϋπολογισμού)·**
- **Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση: ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και ελκυστικότητας και παροχή βοήθειας στους εργαζομένους και τις εταιρείες για την προσαρμογή τους στις οικονομικές αλλαγές (15,94% του προϋπολογισμού)·**
- **Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία: ενίσχυση της διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας (2,52% του προϋπολογισμού)».**

Πιο αναλυτικά, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) είναι το μεγαλύτερο κοινοτικό πρόγραμμα χρηματοδότησης των ΜμΕ. Αποσκοπεί στη εξάλειψη των ανισοτήτων και την σύγχρονη ανάπτυξη των περιφερειακών χωρών με απώτερο σκοπό την κοινωνική και οικονομική συνοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.⁹²

Για να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των ΜμΕ, το ΕΤΠΑ συγχρηματοδοτεί δραστηριότητες με ευρύ φάσμα τομέων^{93 94 95}:

⁹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

⁹² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

⁹³ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_el.htm .

⁹⁴ Ο ιστότοπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής που αναφέρεται στη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη της «περιφερειακής ανάπτυξης» είναι: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Και περιλαμβάνει:

1. Επιχειρηματικότητα, καινοτομία και ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ.
2. Βελτίωση του κοινοτικού και τοπικού περιβάλλοντός τους.
3. Διαπεριφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία των ΜμΕ.
4. Επένδυση σε ανθρώπινους πόρους.

Αντίθετα με άλλες χρηματοδοτικές πηγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα προγράμματα του ΕΤΠΑ δεν τα διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άμεσα, αλλά την άμεση διαχείρισή τους την αναλαμβάνουν οι εθνικές και περιφερειακές αρχές. Τέλος, σημειώνεται ότι οι αρχές αυτές βοηθούν και στην υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης και στην επιλογή σχεδίων / έργων.

96 97 98

- κατάλογο αρχών διαχείρισης των διαρθρωτικών ταμείων σε κάθε περιφέρεια:

http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm

- περίληψη των διαθέσιμων προγραμμάτων σε κάθε περιφέρεια:

http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm

⁹⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

⁹⁶ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_el.htm .

⁹⁷ Ο ιστότοπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής που αναφέρεται στη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη της «περιφερειακής ανάπτυξης» είναι:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Και περιλαμβάνει:

- κατάλογο αρχών διαχείρισης των διαρθρωτικών ταμείων σε κάθε περιφέρεια:

http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm

- περίληψη των διαθέσιμων προγραμμάτων σε κάθε περιφέρεια:

http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm

⁹⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

Από την άλλη πλευρά, για την περίοδο 2007-2013, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) παρέχει ικανό αριθμό ευκαιριών για την στήριξη των ΜμΕ^{99 100}. Οι τέσσερις κύριοι τομείς δράσης του που έχουν ως στόχο την «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» είναι οι ακόλουθοι¹⁰¹:

1. η προσαρμογή των ικανοτήτων των εργαζομένων και επιχειρήσεων με τις σύγχρονες απαιτήσεις,
2. η διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση και στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας,
3. η καταπολέμηση των διακρίσεων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας για τα μη προνομιούχα άτομα,
4. η προώθηση μεταρρυθμίσεων στους τομείς απασχόλησης και ένταξης.

Στις λιγότερο εύρωστες οικονομικά χώρες της περιφέρειας, το εν λόγω Ταμείο δίνει μεγαλύτερη προσοχή στην προώθηση της προσαρμογής, στην ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Για αυτόν τον λόγο, μέσα στα πλαίσια του στόχου της «Σύγκλισης», το ΕΚΤ θεωρεί σημαντικούς επίσης τους ακόλουθους στόχους^{102 103}:

⁹⁹ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/employment_social/esf

¹⁰⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁰¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁰² Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/employment_social/esf

¹⁰³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

1. την επέκταση και βελτίωση των επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό, βελτιώνοντας την εκπαίδευση και κατάρτιση του,
2. την ανάπτυξη νόμων που αυξάνουν την αποτελεσματικότητα του δημοσίου τομέα, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Επιπλέον, για την περίοδο 2007-2013, το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης εστιάζει σε έξι θεματικούς άξονες και τα κράτη μέλη εκπονούν βάσει αυτών εθνικές στρατηγικές αγροτικής πολιτικής και καταλήγουν σε αυτές τις οδηγίες^{104 105}:

1. τόνωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού και δασικού τομέα,
2. βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου,
3. άνοδο της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης,
4. δημιουργία συλλόγων που θα στοχεύουν στην Απασχόληση και στην ποικιλομορφία,
5. πληροφόρηση των αγροτικών επιχειρήσεων για τα προγράμματα χρηματοδότησης τους,
6. συνεργασία μεταξύ των Κοινοτικών Οργάνων.

¹⁰⁴ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_el.htm

¹⁰⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

3.3.3. Χρηματοδοτικά μέσα

Την διαχείριση άλλων κονδυλίων έχουν οι εθνικοί διαμεσολαβητές που διαθέτουν τα κεφάλαια στις ΜΜΕ έμμεσα και πολλά από αυτά τα προγράμματα διακινούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων¹⁰⁶.

Σε αυτό το σημείο επισημαίνεται ότι όσον αφορά στα χρηματοδοτικά μέσα, αυτά έχουν τη μορφή προγραμμάτων, τα οποία σημειώνεται ότι δεν παρέχουν άμεση χρηματοδότηση στις ΜμΕ αλλά συνήθως λειτουργούν βάσει συνεργασίας με διαμεσολαβητές όπως τράπεζες, πιστωτικά ιδρύματα ή επενδυτικά ταμεία. Στόχος τους, ουσιαστικά, είναι να χρησιμοποιηθεί όλος ο όγκος των πιστώσεων που είναι προγραμματισμένες για τις ΜΜΕ και να πείσουν τους διαμεσολαβητές να αναπτύξουν στο έπακρον τις δυνατότητες δανειοδότησης των ΜμΕ.¹⁰⁷

❖ Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (ΠΠΑΚ)^{108 109}

- Ο τομέας του Μηχανισμού Υψηλής Ανάπτυξης και Καινοτομίας για τις ΜΜΕ (GIF)
- Ο τομέας του Μηχανισμού Εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ
- Ο τομέας της Οικοδόμησης Ικανοτήτων

¹⁰⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ - Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

¹⁰⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁰⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁰⁹ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/cip-financialinstruments/index_en.htm

<http://eif.europa.eu/>

- ❖ Τα προγράμματα JEREMIE and JASMINE της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων
 - Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για Πολύ Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις - JEREMIE
 - Κοινή Δράση για την Υποστήριξη των Μικροπιστοδοτικών Ιδρυμάτων στην Ευρώπη – JASMINE
- ❖ Επενδύσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ETE)
 - Τα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου
 - Τα μέσα εγγύησης του ETE
- ❖ Δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ETE)
- ❖ Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων Progress
- ❖ Υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜμΕ

3.3.4. Υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜμΕ και Υποστήριξη ΜμΕ σε τοπικό επίπεδο

Αυτή η ομάδα προγραμμάτων αφορά χρηματοδοτικά προγράμματα στήριξης τα οποία διαχειρίζονται μεσάζοντες οργανισμοί ή δημόσιες εταιρίες με στόχο την βοήθεια των επιχειρήσεων ώστε να επεκτείνουν το εύρος της εργασίας τους σε διεθνές επίπεδο και να έχουν πρόσβαση σε αγορές εκτός της ΕΕ¹¹⁰.

Το ποιοτικότερο και πιο ενημερωμένο δίκτυο σε ευρωπαϊκή επιχειρηματική υποστήριξη και καινοτομία για τις ΜΜΕ, όσον αφορά στο τοπικό επίπεδο, είναι το Δίκτυο Enterprise Europe Network¹¹¹.

¹¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ - Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

¹¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ - Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

Όπως προαναφέρθηκε, στον τομέα των χρηματοδοτικών μέσων υπάγεται και ο τομέας της υποστήριξης με σκοπό τη διεθνοποίηση των ΜμΕ. Συνήθως, τα προγράμματα που υπάγονται στην υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜμΕ, δεν προσφέρουν ουσιαστικά άμεση χρηματοδότηση σε αυτές, αλλά αφορούν τους διαμεσολαβητές ή τις δημόσιες αρχές. Επομένως, η στήριξη χαρακτηρίζεται συνήθως έμμεση.^{112 113 114 115}

Επίσης, στα χρηματοδοτικά μέσα υπάγεται και η στήριξη των ΜμΕ σε τοπικό επίπεδο, η οποία περιλαμβάνει εν συντομία τα εξής:

- ❖ Το Δίκτυο Enterprise Europe Network είναι το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό δίκτυο επιχειρηματικής υποστήριξης και καινοτομίας,

¹¹² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹¹³ Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες που υπάρχουν σε άλλες γεωγραφικές περιοχές και χώρες, σελίδα "Προγράμματα και Έργα" στον ιστότοπο της EuropeAid, του Γραφείου Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης: http://ec.europa.eu/comm/europeaid/index_en.htm

¹¹⁴ Άλλες Πηγές Πληροφοριών:

- **Ευρωπαϊκή πύλη για τις ΜμΕ** http://ec.europa.eu/small-business/index_el.htm
- **Your Europe Business** : αυτή η πύλη παρέχει σε άτομα και επιχειρήσεις πρακτικές πληροφορίες αναφορικά με τα δικαιώματά τους και τις ευκαιρίες που υπάρχουν στην ΕΕ ως σύνολο και στα επιμέρους κράτη μέλη: http://ec.europa.eu/youreurope/business/index_el.htm
- Η τράπεζα δεδομένων "**Συμβάσεις και επιχορηγήσεις**" στον ιστότοπο "*Europa*" παρουσιάζει όλα τα προγράμματα και τα μέσα της ΕΕ: http://ec.europa.eu/contracts_grants/index_el.htm
- **TED, tenders electronic daily**: βάση δεδομένων για τους δημόσιους διαγωνισμούς που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: <http://ted.europa.eu/>
- **Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας** – Ευρωπαϊκή Επιτροπή: http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.htm

¹¹⁵ Επίσης περαιτέρω πληροφορίες για διαγωνισμούς και προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, αναφέρονται στον ιστότοπο για τα προγράμματα εξωτερικών σχέσεων, για ορισμένα από τα οποία είναι επιλέξιμες και οι ΜμΕ. Περισσότερες λεπτομέρειες: <https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?do=publi.welcome>

παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες πληροφόρησης, επιχειρηματικής συνεργασίας και μεταφοράς τεχνολογίας, για την στήριξη των μικρών καινοτόμων ΜμΕ.¹¹⁶

- ❖ Εξωτερικά Επιχειρηματικά Κέντρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης:
 - Ευρωπαϊκό Κέντρο για τις Επιχειρήσεις και την Τεχνολογία στην Ινδία
 - Ευρωπαϊκό Κέντρο Υποστήριξης ΜΜΕ (Κινέζικη Αγορά – Πεκίνο)

3.4. Αναλυτική Παρουσίαση Προγραμμάτων Στήριξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση

A. ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Στη συνέχεια του υποπαράρτηματος αυτού αναλύονται οι ευκαιρίες χρηματοδότησης βάσει των επιμέρους προγραμμάτων που διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι οποίες βασίζονται σε τέσσερις θεματικές κατηγορίες¹¹⁷.

¹¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹¹⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

Οι θεματικές κατηγορίες των ευκαιριών χρηματοδότησης είναι οι ακόλουθες¹¹⁸:

- ❖ Περιβάλλον, ενέργεια και μεταφορές
- ❖ Καινοτομία και Έρευνα
- ❖ Εκπαίδευση και κατάρτιση
- ❖ Πολιτισμός και μέσα μαζικής ενημέρωσης

A.1. Περιβάλλον, ενέργεια και μεταφορές

Όσον αφορά στη θεματική κατηγορία «Περιβάλλον, ενέργεια και μεταφορές» υπάγονται τα ακόλουθα προγράμματα τα οποία και περιγράφονται στη συνέχεια του κεφαλαίου αυτού¹¹⁹:

- ❖ Πρόγραμμα LIFE +
- ❖ Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (ΠΠΑΚ)
- ❖ Πρόγραμμα Marco Polo II (2007-2013)

A.1.1. Πρόγραμμα LIFE +

Το πρόγραμμα LIFE + ¹²⁰ διαιρείται σε τρεις κλάδους:

¹¹⁸ Περισσότερες λεπτομέρειες για χρηματοδότηση μέσω άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων: http://ec.europa.eu/culture/eu-funding/doc2886_en.htm

Η σελίδα " Ευκαιρίες Χρηματοδότησης" στον ιστότοπο της Γενικής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και Πολιτισμού προσφέρει μια επισκόπηση όλων των υφιστάμενων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων: in the area of culture: http://ec.europa.eu/culture/calls-for-proposals/call3016_en.htm

¹¹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

- ❖ Φύση και Βιοποικιλότητα
- ❖ Περιβαλλοντική Πολιτική και Διακυβέρνηση
- ❖ Ενημέρωση και Επικοινωνία

Ο προϋπολογισμός για το πρόγραμμα αυτό ανέρχεται στα €2,1 δισεκατομμύρια για την περίοδο 2007 - 2013. Οι ΜμΕ μπορούν να έχουν πρόσβαση σε πόρους του LIFE+ τόσο από το μέρος που διαχειρίζεται κεντρικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσο και από το μέρος που διαχειρίζονται οι εθνικοί φορείς.

A.1.2. Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (ΠΠΑΚ)

Το "Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία" (ΠΠΑΚ)¹²¹ λειτουργεί βάσει των στόχων της αναθεωρημένης στρατηγικής της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση. Έχει αρχίσει να υλοποιείται από το 2007 έως το 2013 με προϋπολογισμό ύψους 3,6 δις€.

Όσον αφορά το περιβάλλον και την ενέργεια, το ΠΠΑΚ έχει χωρίσει τα κονδύλια σε 3 τομείς¹²²:

¹²⁰ Περισσότερες λεπτομέρειες:

<http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus.htm>

Για άλλες πηγές χρηματοδότησης που αφορούν το περιβάλλον, παρακαλούμε ανατρέξτε στις ιστοσελίδες της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος:

http://ec.europa.eu/environment/funding/intro_en.htm

¹²¹ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

¹²² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ»,

Γενάρης 2012.

α) Το «Πρόγραμμα Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας» (ΠΕΚ) με ένα τμήμα που ασχολείται με καινοτόμα έργα οικολογικού ενδιαφέροντος, το οποίο απορροφά κονδύλι ύψους 430 εκ. € περίπου. Στόχος η χρήση των περιβαλλοντικών τεχνολογιών σε όλη την γκάμα των δυνατοτήτων τους και παράλληλα η οικονομική και ανταγωνιστική εικόνα του έργου αυτού. Επιπλέον στοχεύει στην βελτίωση των συνθηκών για καινοτομία, π.χ. οι ανταλλαγές πρακτικής μεταξύ κρατών μελών και οι δράσεις για την προώθηση της καινοτομίας στις επιχειρήσεις. Υποστηρίζει δράσεις που στηρίζουν την ομαδοποίηση και τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

β) Το «Πρόγραμμα Ευφυής Ενέργεια – Ευρώπη»(ΕΕΕ) που απορροφά κονδύλι ύψους 727 εκ.€περίπου, καλύπτει δράσεις για την αύξηση ζήτησης, την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την παροχή κινήτρων για αλλαγή των καυσίμων που χρησιμοποιούνται στις μεταφορές.

γ) το Πρόγραμμα Υποστήριξης Πολιτικής ΤΠΕ που απορροφά κονδύλι ύψους 728 εκ.€ περίπου. Στόχος του προγράμματος ΤΠΕ είναι να δώσει κίνητρα για τις νέες αγορές που ασχολούνται με τα ηλεκτρονικά δίκτυα και υπηρεσίες, περιεχόμενο πολυμέσων και ψηφιακές τεχνολογίες. Ενθαρύνει επίσης τον εκσυγχρονισμό των δημοσίων υπηρεσιών ώστε να τονωθεί η παραγωγικότητα και να βελτιωθούν οι υπηρεσίες.

δ) Το «Πρόγραμμα στήριξης της πολιτικής για τις Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών»(ΤΕΠ), που απορροφά περίπου 730 εκ. €. Χρηματοδοτούνται κυρίως δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που δρουν πιλοτικά για την προώθηση της καινοτομίας και ανταγωνιστικότητας στον τομέα των τεχνολογιών της επικοινωνίας και πληροφορίας.

A.1.3. Πρόγραμμα Marco Polo II (2007-2013)

Το «Πρόγραμμα Marco Polo»¹²³ έχει στόχο να μειώσει τη κυκλοφοριακή συμφόρηση, να βελτιώσει τα μέσα μεταφοράς εμπορευμάτων εντός της Κοινότητας όσον αφορά το περιβάλλον και την ελάττωση των ρίπων και τελικά να εξασφαλίσει τρόπους ποιοτικότερης διακίνησης στο σύστημα μεταφορών. Το Πρόγραμμα αυτό λοιπόν στηρίζει κάθε ενέργεια που αφορά την περιβαλλοντολογική αναβάθμιση της μεταφοράς εμπορευμάτων, μέσω των αυτοκινητοδρόμων, αλλά και της θάλασσας και ελαχιστοποίηση των ρίπων. Ο προϋπολογισμός αυτού του προγράμματος ανέρχεται σε 400 εκ. € για την περίοδο 2007-2013¹²⁴.

A.2. Καινοτομία και Έρευνα

Όσον αφορά στη θεματική κατηγορία «Καινοτομία και Έρευνα»¹²⁵ υπάγονται τα ακόλουθα προγράμματα τα οποία και περιγράφονται στη συνέχεια του κεφαλαίου αυτού¹²⁶:

¹²³ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/transport/marcopolo/index_en.htm

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Ενέργειας και Μεταφορών, συμβουλευτείτε την ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Ενέργειας. Μεταφορών: http://ec.europa.eu/dgs/energy/index_en.htm
http://ec.europa.eu/dgs/transport/index_en.htm

¹²⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

¹²⁵ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Έρευνας και Ανάπτυξης, συμβουλευτείτε την ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας και Ανάπτυξης: http://ec.europa.eu/research/index_en.cfm

Κοινοτική Υπηρεσία Ενημέρωσης για την Έρευνα και την Ανάπτυξη, **CORDIS**: <http://cordis.europa.eu>

Αυτή η δικτυακή πύλη περιλαμβάνει περί τις 30.000 ιστοσελίδες με θέματα που αφορούν την πολιτική της ΕΕ στην έρευνα και καινοτομία.

- ❖ Το Έβδομο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη (2007-2013)
- ❖ Ενθάρρυνση για συμμετοχή των ΜμΕ στο πρόγραμμα "Συνεργασία"
- ❖ "Έρευνα προς όφελος των ΜμΕ" στο πρόγραμμα "Ικανότητες"

A.2.1. Το Έβδομο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη (2007-2013)

Το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη (ΠΠ7)¹²⁷ δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις ΜΜΕ μέσω των διαφόρων προγραμμάτων του: "Συνεργασία" (περίπου €32,3 δις), "Ιδέες" (περίπου €7,5 δις), "Άνθρωποι" (περίπου €4,7 δις) και "Ικανότητες" (περίπου €4 δις)¹²⁸.

Είναι πάγια πολιτική της Ε.Ε. οι ΜμΕ να συμμετέχουν δυναμικά σε όλα αυτά τα προγράμματα.

¹²⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

¹²⁷ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πολιτική Έρευνας και Ανάπτυξης, συμβουλευτείτε την ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας και Ανάπτυξης: http://ec.europa.eu/research/index_en.cfm

Κοινοτική Υπηρεσία Ενημέρωσης για την Έρευνα και την Ανάπτυξη, **CORDIS**: <http://cordis.europa.eu>

Αυτή η δικτυακή πύλη περιλαμβάνει περί τις 30.000 ιστοσελίδες με θέματα που αφορούν την πολιτική της ΕΕ στην έρευνα και καινοτομία.

¹²⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ», Γενάρης 2012.

Οι Κοινές Τεχνολογικές Πρωτοβουλίες (ΚΤΠ) είναι μια από αυτές τις δράσεις που θεωρούνται κατάλληλες για τα ΜμΕ. Το πρόγραμμα "Ιδέες" είναι θετικό για συμμετοχή των ΜμΕ Όπως και σε κάθε άλλο φορέα, οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ μπορούν να αντιπαραθέσουν τα προσόντα τους και να προκριθούν βάσει της αξίας τους..

Στο πρόγραμμα "Άνθρωποι" δίνεται μεγαλύτερη προσοχή στην συμμετοχή του ανθρώπινου δυναμικού των ΜμΕ και ειδικά στα πλαίσια της δράσης "Βιομηχανία-ακαδημαϊκή κοινότητα, συνεργασίες και οδοί".

Στόχος του προγράμματος "Έρευνα προς όφελος των ΜμΕ"¹²⁹ είναι η ενδυνάμωση των ΜΜΕ στην καινοτομία, στην ανάπτυξη των προϊόντων ανάλογα με τις απαιτήσεις της αγοράς και σε ατμόσφαιρα σύγχρονων τεχνολογιών. Ενδεικτικά ο προϋπολογισμός για τις δράσεις αυτές όσον αφορά τις ΜμΕ είναι 1,3 δις € περίπου.

SME Techweb είναι η ερευνητική πύλη για τις ΜμΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, που έχει όγκο πληροφοριών και πόρων που αφορούν τις ΜμΕ, που ασχολούνται με την τεχνολογία και θέλουν να προωθήσουν την αίτηση τους για χρηματοδότηση μέσω του 7ου Ερευνητικού Προγράμματος Πλαισίου (ΠΠ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹³⁰.

Κατάλογος των **Εθνικών Σημείων Επαφής (ΕΣΕ) για τις ΜμΕ**¹³¹ για το ΠΠ7 μπορεί κανείς να βρει στον ιστότοπο του CORDIS. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στηρίζει αυτό το δίκτυο δίνοντας πρακτικές πληροφορίες, βοήθεια και κατάρτιση σε υποψήφιους.

¹²⁹ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

¹³⁰ http://ec.europa.eu/research/smetechweb/index_en.cfm.

Μια άλλη ιστοσελίδα για εξειδικευμένες συμβουλές της Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας και Ανάπτυξης είναι: <http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=enquiries>

¹³¹ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm?pg=support

Το «**EUREKA – Ένα δίκτυο E&A που απευθύνεται στην αγορά**» είναι ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο που υποστηρίζει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών εταιριών λειτουργώντας συνδέσμους και δίκτυα καινοτομίας σε 36 χώρες. Το **EUREKA**¹³² προσφέρει στα μέλη-εταιρίες γρήγορη πρόσβαση σε πληροφορίες γνώσης, δεξιοτήτων, εμπειριών και την πρόσβαση σε εθνικά δημόσια και ιδιωτικά προγράμματα χρηματοδότησης.

Παράλληλα το πρόγραμμα **EUROSTARS**¹³³ παρέχει χρηματοδότηση και υποστήριξη σε μικρές επιχειρήσεις, προσαρμοσμένη στις ανάγκες τους, στηρίζοντας τη συμμετοχή τους σε διεθνή έργα στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας.

A.3. Εκπαίδευση και κατάρτιση

Όσον αφορά στη θεματική κατηγορία «Εκπαίδευση και κατάρτιση»¹³⁴ υπάγονται τα ακόλουθα προγράμματα τα οποία και περιγράφονται στη συνέχεια του κεφαλαίου αυτού:

- ❖ Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης για τη Δια Βίου Μάθηση
- ❖ Erasmus για νέους επιχειρηματίες

A.3.1. Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης για τη Δια Βίου Μάθηση

Το Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης για τη Δια Βίου Μάθηση για την περίοδο 2007-2013 καλύπτει τέσσερα ειδικά προγράμματα¹³⁵:

- ❖ Το *COMENIUS για γενικές εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αφορά τα σχολεία μέχρι την τελευταία τάξη του λυκείου,*

¹³² Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://www.eurekanetwork.org/>

¹³³ Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://www.eurostars-eureka.eu/home.do>

¹³⁴ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm

¹³⁵ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm

- ❖ το ERASMUS για δραστηριότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης σε ανώτατο εκπαιδευτικό επίπεδο,
- ❖ το LEONARDO DA VINCI για όλες τις άλλες πτυχές της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, και
- ❖ το GRUNDTVIG για την εκπαίδευση των ενηλίκων.

Το πρόγραμμα LEONARDO DA VINCI είναι το πιο σχετικό με τις επιχειρήσεις, δεδομένου ότι «υποστηρίζει καινοτόμες διακρατικές πρωτοβουλίες προώθησης της γνώσης, των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την επιτυχή ενσωμάτωση στην επαγγελματική ζωή και την πλήρη άσκηση των δικαιωμάτων του πολίτη»¹³⁶.

A.4. Πολιτισμός και μέσα μαζικής ενημέρωσης

Όσον αφορά στη θεματική κατηγορία «Πολιτισμός και μέσα μαζικής ενημέρωσης»^{137 138} υπάγονται τα ακόλουθα προγράμματα τα οποία και περιγράφονται στη συνέχεια του κεφαλαίου αυτού:

- ❖ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2007-2013
- ❖ MEDIA 2007-2013

A.4.1. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2007-2013

¹³⁶ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm

¹³⁷ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc411_en.htm

Περισσότερες λεπτομέρειες για χρηματοδότηση μέσω άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων:

http://ec.europa.eu/culture/eu-funding/doc2886_en.htm

¹³⁸ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/information_society/media/index_en.htm.

Το πρόγραμμα ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ 2007-2013¹³⁹ παρέχει επιχορηγήσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε καλλιτεχνικούς και πολιτιστικούς τομείς (θέατρο, μουσική, χορό, πλαστικές τέχνες, λογοτεχνία, πολιτιστική κληρονομιά, κλπ.). Διαθέτει προϋπολογισμό ύψους 400 εκατ. € για χρηματοδότηση σε έργα και πρωτοβουλίες με θέμα την παρουσίαση σε όλο το φάσμα της, της πολιτισμικής ποικιλότητας και της κοινής πολιτισμικής κληρονομιάς της Ευρώπης, ενθαρρύνει την ανάπτυξη διασυνοριακών συνεργασιών μεταξύ πολιτιστικών συλλόγων και θεσμών. Το πρόγραμμα έχει τρεις συγκεκριμένους στόχους: την προώθηση της κινητικότητας όσων εργάζονται στον κλάδο του πολιτισμού, την ενθάρρυνση της διεθνούς ανταλλαγής πολιτιστικής και καλλιτεχνικής παραγωγής, και την πραγματοποίηση διαπολιτισμικού διαλόγου¹⁴⁰.

A.4.2. MEDIA 2007-2013

Το πρόγραμμα αυτό έχει προϋπολογισμό 755 εκατ. € για την εξαετία 2007-2013 και χρηματοδοτεί την κατάρτιση επαγγελματιών των μέσων μαζικής ενημέρωσης, την ανάπτυξη των επιχειρήσεων παραγωγής, τη διανομή και διαφήμιση των κινηματογραφικών έργων και την στήριξη κινηματογραφικών φεστιβάλ¹⁴¹. Απευθύνεται σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτούς τους τομείς¹⁴².

¹³⁹ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc411_en.htm

Περισσότερες λεπτομέρειες για χρηματοδότηση μέσω άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων:

http://ec.europa.eu/culture/eu-funding/doc2886_en.htm

¹⁴⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ»,

Γενάρης 2012.

¹⁴¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ»,

Γενάρης 2012.

¹⁴² Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/information_society/media/index_en.htm.

B. ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ

Τα Διαρθρωτικά Ταμεία αποσκοπούν στο να βοηθούν εις τρόπον ώστε να μειώνονται οι διαφορές στην ανάπτυξη των επιμέρους περιφερειών της χώρας, αλλά και στο να επιτυγχάνουν στην προώθηση της «οικονομικής και κοινωνικής συνοχής» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνεπώς, τα κράτη μέλη δέχονται συγχρηματοδοτήσεις για «περιφερειακά έργα» από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.¹⁴³

Σε αυτό το σημείο επισημαίνεται ότι η παροχή αυτής της «άμεσης βοήθειας» όσον αφορά στις ΜμΕ η οποία αποσκοπεί στη συγχρηματοδότηση των επενδύσεών τους από την Επιτροπή είναι εφικτή αποκλειστικά «σε λιγότερο αναπτυγμένες οικονομικά περιφέρειες», που αποκαλούνται ως «περιφέρειες "σύγκλισης"». Στις υπόλοιπες περιφέρειες, προτεραιότητα για συγχρηματοδότηση και βοήθεια κατέχουν οι «δράσεις» με μεγάλο αναπτυξιακό «αντίκτυπο», όπως για παράδειγμα είναι και οι ακόλουθες: *κατάρτιση επιχειρηματικότητας, υποστηρικτικές υπηρεσίες, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, μηχανισμούς μεταφοράς τεχνολογίας, δικτύωση*, κλπ. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο σε αυτές τις περιφέρειες δεν παρέχεται άμεση βοήθεια προς τις ΜμΕ.¹⁴⁴

Όσον αφορά στη διαχείριση των εν λόγω προγραμμάτων, δηλαδή των προγραμμάτων συγχρηματοδότησης και άμεσης βοήθειας, αλλά και όσον

¹⁴³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

¹⁴⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

αφορά στην επιλογή των έργων προς εκτέλεση, αυτές διενεργούνται είτε σε εθνικό ή / και περιφερειακό επίπεδο.¹⁴⁵

Κατά την περίοδο μεταξύ 2007 - 2013, «η στρατηγική και οι πόροι της πολιτικής για τη συνοχή (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης [ΕΤΠΑ], Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο [ΕΚΤ] και Ευρωπαϊκό Ταμείο Συνοχής) εστιάζονται σε τρεις τομείς προτεραιότητας, με συνολικό κονδύλιο 347,41 δισ.€».¹⁴⁶

Οι συγκεκριμένοι τομείς «προτεραιότητας» και το περιεχόμενό τους επισημαίνονται ως ακολούθως¹⁴⁷:

- **«Σύγκλιση: επιτάχυνση της οικονομικής σύγκλισης των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών (81,54% του προϋπολογισμού)·**
- **Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση: ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και ελκυστικότητας και παροχή βοήθειας στους εργαζομένους και τις εταιρείες για την προσαρμογή τους στις οικονομικές αλλαγές (15,94% του προϋπολογισμού)·**
- **Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία: ενίσχυση της διασυνοριακής, διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας (2,52% του προϋπολογισμού)».**

¹⁴⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁴⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁴⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

Στη συνέχεια ακολουθεί περαιτέρω ανάλυση των Διαρθρωτικών Ταμείων βάσει της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις οδηγίες, καθώς και οι αντίστοιχοι τομείς που είναι υπεύθυνα τα ίδια για παροχή χρηματοδότησης και άμεση βοήθειας.

B.1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) είναι το μεγαλύτερο κοινοτικό πρόγραμμα χρηματοδότησης των ΜμΕ. Αποσκοπεί στη εξάλειψη των ανισοτήτων και την σύγχρονη ανάπτυξη των περιφερειακών χωρών με απώτερο σκοπό την κοινωνική και οικονομική συνοχή στην Ευρωπαϊκή Ένωση.¹⁴⁸

Για να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των ΜμΕ, το ΕΤΠΑ συγχρηματοδοτεί δραστηριότητες με ευρύ φάσμα τομέων^{149 150 151}:

1. Επιχειρηματικότητα, καινοτομία και ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ, που περιλαμβάνει τομείς όπως: *η επιχειρηματική καθοδήγηση, οι νέες τεχνολογίες και τα συστήματα διαχείρισης*

¹⁴⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁴⁹ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_el.htm .

¹⁵⁰ Ο ιστότοπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής που αναφέρεται στη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη της «περιφερειακής ανάπτυξης» είναι: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Και περιλαμβάνει:

- κατάλογο αρχών διαχείρισης των διαρθρωτικών ταμείων σε κάθε περιφέρεια:

http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm

- περίληψη των διαθέσιμων προγραμμάτων σε κάθε περιφέρεια:

http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm

¹⁵¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

τους, η οικολογική ευαισθητοποίηση και η εκμετάλλευση των ΤΠΕ με τον καλύτερο δυνατόν τρόπο.

2. Βελτίωση του κοινοτικού και τοπικού περιβάλλοντός τους, όπως για παράδειγμα: ΜμΕ που βρίσκονται στο στάδιο της συγκρότησης ή της ανάπτυξης, να καλυφθούν οι απαιτήσεις τους από κονδύλια που προσφέρονται ειδικά για αυτές, υπηρεσίες υποστήριξής τους, κοινοτική και τοπική ικανότητα σε θέματα E&TA, προοπτικές επιχειρηματικής συνεργασίας και καινοτομίας, κλπ.

3. Διαπεριφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία των ΜμΕ.

4. Επένδυση σε ανθρώπινους πόρους, το οποίο το επιτυγχάνει με παράλληλη χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

Αντίθετα με άλλες χρηματοδοτικές πηγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα προγράμματα του ΕΤΠΑ δεν τα διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή άμεσα, αλλά την άμεση διαχείρισή τους την αναλαμβάνουν οι εθνικές και περιφερειακές αρχές. Τέλος, σημειώνεται ότι οι αρχές αυτές βοηθούν και στην υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης και στην επιλογή σχεδίων / έργων.

152 153 154

¹⁵² Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/feder/index_el.htm .

¹⁵³ Ο ιστότοπος της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής που αναφέρεται στη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη της «περιφερειακής ανάπτυξης» είναι: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Και περιλαμβάνει:

- κατάλογο αρχών διαχείρισης των διαρθρωτικών ταμείων σε κάθε περιφέρεια:

http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_en.cfm

- περίληψη των διαθέσιμων προγραμμάτων σε κάθε περιφέρεια:

http://ec.europa.eu/regional_policy/country/prordn/index_en.cfm

¹⁵⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

B.2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Για την περίοδο 2007-2013, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) παρέχει ικανό αριθμό ευκαιριών για την στήριξη των ΜμΕ¹⁵⁵ ¹⁵⁶. Οι τέσσερις κύριοι τομείς δράσης του που έχουν ως στόχο την «Περιφερειακή ανταγωνιστικότητα και απασχόληση» είναι οι ακόλουθοι¹⁵⁷:

1. η προσαρμογή των ικανοτήτων των εργαζομένων και επιχειρήσεων με τις σύγχρονες απαιτήσεις,
2. η διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση και στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας,
3. η καταπολέμηση των διακρίσεων και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας για τα μη προνομιούχα άτομα,
4. η προώθηση μεταρρυθμίσεων στους τομείς απασχόλησης και ένταξης.

Στις λιγότερο εύρωστες οικονομικά χώρες της περιφέρειας, το εν λόγω Ταμείο δίνει μεγαλύτερη προσοχή στην προώθηση της προσαρμογής, στην ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων εργασίας. Για αυτόν τον λόγο, μέσα στα πλαίσια του στόχου της «Σύγκλισης», το ΕΚΤ θεωρεί σημαντικούς επίσης τους ακόλουθους στόχους¹⁵⁸ ¹⁵⁹:

¹⁵⁵ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/employment_social/esf

¹⁵⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁵⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁵⁸ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/employment_social/esf

¹⁵⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

1. την επέκταση και βελτίωση των επενδύσεων σε ανθρώπινο δυναμικό,
βελτιώνοντας την εκπαίδευση και κατάρτιση του,
2. την ανάπτυξη νόμων που αυξάνουν την αποτελεσματικότητα του δημοσίου τομέα, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

B.3. Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

Για την περίοδο 2007-2013, το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης εστιάζει σε έξι θεματικούς άξονες και τα κράτη μέλη εκπονούν βάσει αυτών εθνικές στρατηγικές αγροτικής πολιτικής και καταλήγουν σε αυτές τις οδηγίες^{160 161}:

1. τόνωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού και δασικού τομέα,
2. βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου,
3. άνοδο της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της
διαφοροποίησης,
4. δημιουργία συλλόγων που θα στοχεύουν στην Απασχόληση και στην ποικιλομορφία,
5. πληροφόρηση των αγροτικών επιχειρήσεων για τα προγράμματα χρηματοδότησης τους,
6. συνεργασία μεταξύ των Κοινοτικών Οργάνων.

Γενάρης 2012.

¹⁶⁰ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://ec.europa.eu/agriculture/rurdev/index_el.htm

¹⁶¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,
Γενάρης 2012.

Γ. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Τα χρηματοδοτικά μέσα έχουν τη μορφή προγραμμάτων, τα οποία σημειώνεται ότι δεν παρέχουν άμεση χρηματοδότηση στις ΜμΕ αλλά συνήθως λειτουργούν βάσει συνεργασίας με διαμεσολαβητές όπως τράπεζες, πιστωτικά ιδρύματα ή επενδυτικά ταμεία. Στόχος τους, ουσιαστικά, είναι να χρησιμοποιηθεί όλος ο όγκος των πιστώσεων που είναι προγραμματισμένες για τις ΜΜΕ και να πιέσουν τους διαμεσολαβητές να αναπτύξουν στο έπακρον τις δυνατότητες δανειοδότησης των ΜμΕ.¹⁶²

Γ.1. Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (ΠΠΑΚ)

Μέσα στα πλαίσια του Προγράμματος Πλαισίου για την «Ανταγωνιστικότητα» και την «Καινοτομία» (ΠΠΑΚ: Πρόγραμμα Πλαισίου Ανταγωνιστικότητας Καινοτομίας), έχει διατεθεί κονδύλιο ύψους €1130 εκ. ευρώ ειδικά για τα χρηματοδοτικά μέσα που αντιστοιχούν στην περίοδο 2007-2013. Αυτά χωρίζονται σε τρεις τομείς τους οποίους διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤΕ) για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.^{163 164}

¹⁶² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁶³ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον έλεγχο επιλεξιμότητας ΜμΕ για δανειοδότηση και την αναζήτηση κατάλληλης πηγής δανειοδότησης CIP / ΠΠΑΚ στην εκάστοτε χώρα ενδιαφέροντος: <http://access2finance.eu>

¹⁶⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

Πιο αναλυτικά αναφέρονται τα ακόλουθα^{165 166}:

1. **Ο τομέας του Μηχανισμού Υψηλής Ανάπτυξης και Καινοτομίας για τις ΜΜΕ (GIF)** έχει στόχο να αυξήσει την παροχή κεφαλαίων για καινοτόμες ΜΜΕ όταν κάνουν τα πρώτα τους βήματα (**GIF1**) και κατά τη φάση επέκτασης (**GIF2**). Ο μηχανισμός GIF μοιράζεται το ρίσκο αλλά και τα κέρδη με ιδιώτες επενδυτές, παρέχοντας σημαντικές δυνατότητες για τη χορήγηση κεφαλαίων σε καινοτόμες εταιρίες.

2. **Ο τομέας του Μηχανισμού Εγγυήσεων υπέρ των ΜΜΕ** εγγυάται την χρηματοληπτική ικανότητα τους κι έτσι αυξάνει τη χορήγηση πιστώσεων για χρέη σε ΜΜΕ. Διευθετεί προβλήματα που παρουσιάζονται στην αγορά, σε τέσσερις τομείς:

α) πρόσβαση των ΜΜΕ που παρουσιάζουν δυνατότητες ανάπτυξης σε δάνεια

β) χορήγηση μικρο-πιστώσεων,

γ) πρόσβαση σε κεφάλαια,

δ) τιτλοποίηση.

3. **Ο τομέας της Οικοδόμησης Ικανοτήτων** στηρίζει τους οικονομικούς διαμεσολαβητές σε ορισμένα κράτη μέλη¹⁶⁷.

¹⁶⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁶⁶ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/cip-financialinstruments/index_en.htm

<http://eif.europa.eu/>

¹⁶⁷ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον έλεγχο επιλεξιμότητας ΜμΕ για δανειοδότηση και την αναζήτηση κατάλληλης πηγής δανειοδότησης CIP / ΠΠΑΚ στην εκάστοτε χώρα ενδιαφέροντος: <http://access2finance.eu>

Γ.2. Τα προγράμματα JEREMIE and JASMINE της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων

Γ.2.1. Κοινοί Ευρωπαϊκοί Πόροι για Πολύ Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις - JEREMIE

Η πρωτοβουλία JEREMIE είναι από κοινού συνεργασία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Στόχο έχει την βελτίωση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στη χορήγηση πολύ μικρών δανείων, σε μορφή κεφαλαίων ή σε μορφή εγγυήσεων καθώς και σε κάθε είδος καινοτόμου χρηματοδότησης. Στηρίζονται κυρίως οι νεοϊδρυθείσες εταιρείες, με δράση που αφορά την τεχνολογία και την καινοτομία και για πολύ μικρά δάνεια. Η διαχείριση της πρωτοβουλίας JEREMIE αποτελεί μέρος των προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και η επιλογή των σχεδίων και η διαχείριση των κονδυλίων γίνεται ή σε εθνικό ή σε κοινοτικό επίπεδο.^{168 169}

Γ.2.2. Κοινή Δράση για την Υποστήριξη των Μικρο-πιστοδοτικών Ιδρυμάτων στην Ευρώπη – JASMINE

Το JASMINE ουσιαστικά αποτελεί μία «πρωτοβουλία» που συμπληρώνει την αντίστοιχη «πρωτοβουλία» του JEREMIE. Σκοπός του είναι

¹⁶⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁶⁹ Περισσότερες λεπτομέρειες:

<http://eif.europa.eu/jeremie/>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jii/jeremie_en.htm

http://ec.europa.eu/regional_policy/manage/authority/authority_el.cfm

να αναπτύξει την παροχή μικρο-πιστώσεων στις Ευρωπαϊκές χώρες μέσω δυο βασικών δράσεων: δίνοντας τεχνική βοήθεια για την μικρο-χρηματοδότηση ιδρυμάτων που θέλουν να αναπτυχθούν και να γίνουν αξιόπιστοι χρηματοοικονομικοί μεσάζοντες διευκολύνοντας την απορρόφηση κεφαλαίων χρηματοδοτώντας μη τραπεζικά πιστωτικά ιδρύματα και αυτά με την σειρά τους να μπορούν να χορηγούν μεγαλύτερο αριθμό δανείων. Στόχος του προγράμματος είναι η ευκολότερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση των μικρών επιχειρήσεων, των ανέργων, ή των πολιτών που δεν απασχολούνται και θα ήθελαν να γίνουν ελεύθεροι επαγγελματίες αλλά δεν έχουν πρόσβαση σε τραπεζικές υπηρεσίες. Τέλος, σημειώνεται ότι το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε πιλοτικά το 2008 με διάρκεια 3 έτη και αρχικό κεφάλαιο 50 εκ. €. ^{170 171}

Γ.3. Επενδύσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ETE)

Όσον αφορά στις Επενδύσεις του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων (ETE), αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι το εν λόγω ταμείο βασίζεται σε δύο επιμέρους ταμεία / όργανα ^{172 173}:

- Τα ταμεία κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου που συνίστανται σε επενδύσεις ταμείων κεφαλαίων επιχειρηματικού

¹⁷⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

¹⁷¹ Περισσότερες λεπτομέρειες:

<http://eif.europa.eu/jasmine/activity/index.htm>

http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jii/micro_en.htm

¹⁷² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

¹⁷³ Περισσότερες λεπτομέρειες:

<http://eif.europa.eu>

http://www.eif.org/EIF_for/sme_finance/index.htm

ρίσκου και καινούριες επιχειρήσεις με προσανατολισμό την τεχνολογία.

- Τα μέσα εγγύησης του ΕΤΕ που παρέχουν στα πιστωτικά ιδρύματα εγγυήσεις ώστε να δίνονται πιστώσεις σε ΜΜΕ.

□Γ.4. Δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ)

Τα δάνεια της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ) δύνανται να «χορηγηθούν» από μεσολαβητές, όπως για παράδειγμα είναι οι εμπορικές τράπεζες. Σκοπός τους είναι οι «ενσώματες ή ασώματες επενδύσεις» από ΜμΕ. Επιπλέον, τα δάνεια της ΕΤΕ δύνανται να χρησιμοποιηθούν για την παροχή μιας «σταθερής βάσης κεφαλαίου κίνησης» για τις ΜμΕ, δηλαδή «τα δάνεια για τη χρηματοδότηση υποχρεώσεων που απορρέουν από τον εμπορικό κύκλο των ΜΜΕ και αντανακλούν τις μακροπρόθεσμες ανάγκες χρηματοδότησης των ΜΜΕ ενδέχεται να είναι και αυτά επιλέξιμα για χρηματοδότηση από την ΕΤΕ». Τέλος, σημειώνεται ότι η διάρκεια των δανείων αυτών ορίζεται να είναι μεταξύ 2 και 12 έτη, με μέγιστο ύψος δανείου τα 12,5 εκατομμύρια €. ^{174 175 176}

¹⁷⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

¹⁷⁵ Περισσότερες λεπτομέρειες:

<http://eib.europa.eu>

<http://eib.europa.eu/projects/topics/sme/index.htm>

<http://eib.europa.eu/projects/topics/sme/intermediaries/index.htm>

¹⁷⁶ Ο κατάλογος των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών στην εκάστοτε χώρα που υπάγεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (a list of the financial intermediaries in the EU) αναφέρεται στο:

<http://eib.europa.eu/projects/topics/sme/intermediaries/europe.htm?lang=en&>

Ο κατάλογος των χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών στην εκάστοτε χώρα που βρίσκεται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφέρεται στο:

<http://eib.europa.eu/projects/topics/sme/outside-eu/index.htm?lang=en&>

Γ.5. Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων Progress

Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Μικροχρηματοδοτήσεων Progress είναι ένας νέος θεσμός της Ε.Ε. που παρέχει μικροπιστώσεις σε μικρές επιχειρήσεις και άνεργους που επιθυμούν να ξεκινήσουν μια δική τους μικρή επιχείρηση.^{177 178}

Γ.6. Υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜμΕ

Στον τομέα των χρηματοδοτικών μέσων υπάγεται και ο τομέας της υποστήριξης με σκοπό τη διεθνοποίηση των ΜμΕ. Κάποια από τα προγράμματα που υπάγονται στην υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜμΕ, δεν προσφέρουν ουσιαστικά άμεση χρηματοδότηση σε αυτές, αλλά αφορούν τους διαμεσολαβητές ή τις δημόσιες αρχές¹⁷⁹. Επομένως, η στήριξη χαρακτηρίζεται συνήθως έμμεση. Αναλυτικότερη παρουσίαση αυτού του θέματος γίνεται στο επόμενο κεφάλαιο της εργασίας αυτής.

¹⁷⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁷⁸ Περισσότερες λεπτομέρειες για τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Μικροχρηματοδοτήσεων Progress σε κάθε χώρα: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=el&catId=836>
http://www.eif.org/what_we_do/microfinance/progress/index.htm
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=983&langId=el>

¹⁷⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

Δ. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜμΕ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΜμΕ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Δ.1. Υποστήριξη για τη Διεθνοποίηση των ΜμΕ

Όπως προαναφέρθηκε, στον τομέα των χρηματοδοτικών μέσων υπάγεται και ο τομέας της υποστήριξης με σκοπό τη διεθνοποίηση των ΜμΕ. Συνήθως, τα προγράμματα που υπάγονται στην υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜμΕ, δεν προσφέρουν ουσιαστικά άμεση χρηματοδότηση σε αυτές, αλλά αφορούν τους διαμεσολαβητές ή τις δημόσιες αρχές. Επομένως, η στήριξη χαρακτηρίζεται συνήθως έμμεση.^{180 181 182 183}

¹⁸⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁸¹ Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες που υπάρχουν σε άλλες γεωγραφικές περιοχές και χώρες, σελίδα "*Προγράμματα και Έργα*" στον ιστότοπο της EuropeAid, του Γραφείου Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης: http://ec.europa.eu/comm/europeaid/index_en.htm

¹⁸² Άλλες Πηγές Πληροφοριών:

- **Ευρωπαϊκή πύλη για τις ΜμΕ** http://ec.europa.eu/small-business/index_el.htm
- **Your Europe Business** : αυτή η πύλη παρέχει σε άτομα και επιχειρήσεις πρακτικές πληροφορίες αναφορικά με τα δικαιώματά τους και τις ευκαιρίες που υπάρχουν στην ΕΕ ως σύνολο και στα επιμέρους κράτη μέλη: http://ec.europa.eu/youreurope/business/index_el.htm
- Η τράπεζα δεδομένων "**Συμβάσεις και επιχορηγήσεις**" στον ιστότοπο "*Europa*" παρουσιάζει όλα τα προγράμματα και τα μέσα της ΕΕ: http://ec.europa.eu/contracts_grants/index_el.htm
- **TED, tenders electronic daily**: βάση δεδομένων για τους δημόσιους διαγωνισμούς που δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης: <http://ted.europa.eu/>
- **Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας** – Ευρωπαϊκή Επιτροπή: http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.htm

¹⁸³ Επίσης περαιτέρω πληροφορίες για διαγωνισμούς και προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, αναφέρονται στον ιστότοπο για τα προγράμματα εξωτερικών σχέσεων, για

Δ.1.1. Υποψήφιος Και Γειτονικές Χώρες

A. Ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ)

Από τον Ιανουάριο του 2007, ο μηχανισμός προ-ενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ), βασικά, αντικαθιστά μια σειρά κοινοτικών προγραμμάτων όπως το PHARE, ISPA, SAPARD, κτλ.¹⁸⁴

Πιο αναλυτικά, ο μηχανισμός προ-ενταξιακής βοήθειας (ΜΠΒ) αποτελείται από πέντε διαφορετικούς άξονες¹⁸⁵:

1. βοήθεια για τη μεταβατική περίοδο και θεσμική ενίσχυση
2. διασυνοριακή συνεργασία
3. περιφερειακή ανάπτυξη
4. ανθρώπινοι πόροι
5. αγροτική ανάπτυξη.

Οι χώρες – δικαιούχοι που υπάγονται στον εν λόγω μηχανισμό χωρίζονται σε δύο κατηγορίες^{186 187}:

ορισμένα από τα οποία είναι επιλέξιμες και οι ΜμΕ. Περισσότερες λεπτομέρειες: <https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/online-services/index.cfm?do=publi.welcome>

¹⁸⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁸⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁸⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

1. Υποψήφιος για ένταξη στην Ε.Ε. χώρες, που είναι υποψήφιος και για τους πέντε άξονες του ΜΠΒ
2. Οι εν δυνάμει υποψήφιος χώρες στα Δυτικά Βαλκάνια, που είναι υποψήφιος μόνο για τους δύο πρώτους άξονες.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει έμμεση χρηματοδότηση στις ΜΜΕ που βρίσκονται στις υποψήφιος χώρες του ΜΠΒ, δίνοντάς τους πρόσβαση σε δάνεια, μέσω της συνεργασίας με Διεθνή Πιστωτικά Ιδρύματα (ΕΤΕπ και ΕΤΑΑ). Οι χρηματοοικονομικοί διαμεσολαβητές στις υποψήφιος χώρες θα πρέπει να εγγυώνται ότι η δραστηριότητες των ΜΜΕ και η ανάπτυξή τους θα αποτελεί σημαντικό στόχο της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.^{188 189}

190

B. Το Ταμείο Επενδύσεων Γειτονίας (NIF)

Στόχος της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, που θεσπίστηκε το 2004, είναι να εγκαθιδρύσει μια προνομιακή συνεργασία με τους γείτονες της Ε.Ε., μέσω μιας βαθύτερης πολιτικής σχέσης και οικονομικής ολοκλήρωσης. Από την πολιτική αυτή ευνοούνται συνολικά δεκαέξι γείτονες χώρες. Οι δράσεις της χρηματοδοτούνται μέσω του ENPI (Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Γειτονίας και Εταιρικής Σχέσης). Για την περίοδο 2007-2013, ο συνολικός προϋπολογισμός

Γενάρης 2012.

¹⁸⁷ Περισσότερες λεπτομέρειες και πληροφορίες για τα «εθνικά σημεία επαφής» για κάθε χώρα: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/ipa/index_el.htm

¹⁸⁸ Ο Κατάλογος των τοπικών χρηματοοικονομικών διαμεσολαβητών αναφέρεται στα: <http://www.ebrd.com/apply/small/index.htm> και <http://eib.europa.eu/products/loans/intermediated/index.htm>

¹⁸⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

¹⁹⁰ Περισσότερες λεπτομέρειες και πληροφορίες για τα «εθνικά σημεία επαφής» για κάθε χώρα: http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/ipa/index_el.htm

της πολιτικής αυτής ανέρχεται σε 12 δις €, που μοιράζονται στα προγράμματα ανά χώρα, ανάλογα με τις ανάγκες τους, την ικανότητα απορρόφησης που διαθέτουν και την πραγματοποίηση των μεταρρυθμίσεων που έχουν συμφωνήσει.^{191 192}

Επίσης, το Ταμείο Επενδύσεων Γειτονίας υποστηρίζει, και τις δραστηριότητες επιχειρηματικού κεφαλαίου για ΜμΕ. Για την περίοδο 2007-2013, ο συνολικός προϋπολογισμός για αυτήν την πρωτοβουλία ήταν 745 εκατ. €, τα οποία αυξάνονται με άμεσες συνεισφορές από τα κράτη μέλη σε ένα καταπιστευματικό ταμείο που διαχειρίζεται η ίδια η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.¹⁹³

Προκειμένου να χρηματοδοτηθεί μια ΜμΕ από το ταμείο, το έργο της πρέπει να υποστηριχθεί από ένα Ευρωπαϊκό Δημόσιο Χρηματοπιστωτικό Ίδρυμα, το οποίο θα αναγνωρίζεται από το διοικητικό συμβούλιο του NIF ως επιλέξιμο (π.χ. η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης).^{194 195}

¹⁹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁹² Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/regionalcooperation/irc/investment_en.htm

¹⁹³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁹⁴ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/regionalcooperation/irc/investment_en.htm

¹⁹⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

Γ. Πρόγραμμα «East-investment»

Το πρόγραμμα «East-investment», με συνολικό προϋπολογισμό 7 εκατ. € για την περίοδο 2010-2013, έχει ως στόχο να υποστηρίξει την οικονομική ανάπτυξη μη προηγμένων περιφερειών, όπως είναι η Αρμενία, το Αζερμπαϊτζάν, η Λευκορωσία, η Γεωργία, η Μολδαβία και η Ουκρανία, καθώς επίσης και να υποστηρίξει τη βελτίωση του επιχειρηματικού τους περιβάλλοντος. Το πρόγραμμα υποστηρίζει τις ΜΜΕ στη διαδικασία διεθνοποίησής τους, βελτιώνοντας τη δικτύωσή τους και ενθαρρύνοντας την εμπορική τους ανάπτυξη και έξοδο τους στις αγορές της Ε.Ε.^{196 197}

Δ. Χρηματοδοτικό μέσο ΜμΕ «ΕΕ / ΕΤΑΑ»

Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτεί ΜμΕ σε 11 χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένων και των υπό ένταξη χωρών και των νέων κρατών μελών της Ε.Ε. Η χρηματοδότηση δίνεται έμμεσα, και συγκεκριμένα: μέσω τοπικών τραπεζών, εταιριών χρονομίσθωσης και αμοιβαίων κεφαλαίων. Η διαθέσιμη χρηματοδότηση ανέρχεται σε 847 εκατ. € από την ΕΤΑΑ, με μια συμβολή 130 εκατ. € από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.^{198 199}

¹⁹⁶ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=315&id_type=10

http://ec.europa.eu/europeaid/work/ap/aap/2011_en.htm

¹⁹⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

¹⁹⁸ Περισσότερες λεπτομέρειες:

<http://www.ebrd.com/pages/sector/financial/sme.shtml>

<http://www.ebrd.com/pages/about/policies/msme.shtml>

¹⁹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

Ε. Μη χρηματοδοτική υποστήριξη ΕΤΑΑ: προγράμματα TAM και BAS

Μέσω των προγραμμάτων TAM (Turn Around Management) και BAS (Business Advisory Services), η ΕΤΑΑ βοηθά τις ιδιωτικές επιχειρήσεις να ενταχθούν ομαλά στα νέα δεδομένα της οικονομίας της αγοράς, και να αναπτυχθούν άμεσα. Το πρώτο πρόγραμμα αφορά τις διαχειριστικές και δομικές αλλαγές εντός των εταιριών, με την παροχή συμβουλών από έμπειρα στελέχη, ενώ το δεύτερο στηρίζει βραχυπρόθεσμες πρωτοβουλίες και αναπτύσσει μια παραγωγική υποδομή για τοπικές υπηρεσίες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών. Για την συμμετοχή χρειάζεται οι εταιρίες να αποστείλουν αίτηση απευθείας στα TAM/BAS, η οποία υποβάλλεται στην ομάδα διαχείρισης που είναι υπεύθυνη να αποφασίζει εάν μπορεί να προχωρήσει στην χρηματοδότηση, αλλά και για τους όρους συνεργασίας.²⁰⁰

201

Στ. Δάνεια ΕΠΕπ για ΜμΕ σε Ανατολικές Χώρες Γειτονίας

Μέσα στα πλαίσια της «Ανατολικής εταιρικής σχέσης», για την περίοδο 2009/2010, η ΕΤΕπ υποστηρίζει δάνεια προς ΜμΕ στις «Ανατολικές χώρες Γειτονίας», επεκτείνοντας με αυτόν τον τρόπο τη κάλυψη των δανείων γεωγραφικά εκτός των καθαρών ορίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα Δυτικά Βαλκάνια και στις χώρες σε προ-ενταξιακή διαπραγμάτευση. Τα εν λόγω δάνεια βασίζονται και αυτά σε μεσολαβητές.^{202 203 204}

²⁰⁰ Περισσότερες λεπτομέρειες:

<http://www.ebrd.com/pages/workingwithus/tambas.shtml>

<http://www.ebrd.com/pages/workingwithus/tambas/guide.pdf>

²⁰¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

²⁰² Για πληροφορίες σχετικά με τους τοπικούς διαμεσολαβητές στις Χώρες Γειτονίας, ΕΤΕπ: <http://eib.europa.eu/products/loans/intermediated/index.htm>

²⁰³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Z. Δάνεια της ΕΤΕ για ΜμΕ σε μεσογειακές χώρες εταίρους (FEMIP)

Η FEMIP χορηγεί δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις στη Μεσόγειο, όπως είναι η Αλγερία, η Αίγυπτος, η Γάζα / Δυτική Όχθη, το Ισραήλ, η Ιορδανία, ο Λίβανος, το Μαρόκο, η Συρία και η Τυνησία²⁰⁵. Η χορήγηση επιτυγχάνεται και εδώ κυρίως μέσω του διαμεσολαβητικού ρόλου των πιστωτικών τοπικών ιδρυμάτων, ενώ ως χρηματοδότηση στοχεύει στην αναβάθμιση των οικονομικών υποδομών της εκάστοτε περιοχής.^{206 207}

Δ.1.2. Χώρες Της Λατινικής Αμερικής

A. Πρόγραμμα «AL-Invest IV»

Στόχος αυτού του προγράμματος είναι να υποστηριχθεί η διεθνοποίηση των ΜΜΕ στη Λατινική Αμερική μέσα από ένα δίκτυο μεσολαβητών από την Ευρώπη και τη Λατινική Αμερική, που προωθούν τη διοργάνωση συναντήσεων μεταξύ εταιριών που κινούνται στον ίδιο τομέα στις δύο ηπείρους. Οι ενδιαφερόμενοι συμμετέχουν σε ένα πρόγραμμα προσωπικών συναντήσεων, ειδικά για αυτούς σύμφωνα με το προφίλ και τα προϊόντα τους.

Η χρηματοδότηση αφορά μη κερδοσκοπικές οργανώσεις όπως εμπορικά επιμελητήρια που διοργανώνουν αυτά τα meetings με στόχο την

Γενάρης 2012.

²⁰⁴ Περισσότερες λεπτομέρειες:

<http://eib.europa.eu/about/press/2009/2009-184-eib-launches-sme-loans-for-eus-easternneighbours.htm>

<http://www.eib.europa.eu/projects/regions/eastern-neighbours/index.htm?lang=en>

²⁰⁵ Συνεργασία με μεσογειακές χώρες, αποκαλούμενη «Euromed»:

http://www.enpi-info.eu/indexmed.php?lang_id=450

²⁰⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ»,

Γενάρης 2012.

²⁰⁷ Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://www.eib.org/projects/regions/med/>

διευκόλυνση της συνεργασίας. Το πρόγραμμα AL-Invest IV (2009-2012) υλοποιείται μέσω τριών Λατινοαμερικάνικων επιχειρηματικών οργανισμών: των NAFIN, CAINCO και CNI. Οι εταιρίες επωφελούνται με την συμμετοχή τους στις εκδηλώσεις. Το κόστος διοργάνωσης καλύπτεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία συμβάλλει στο πρόγραμμα με προϋπολογισμό 50 εκατ.€. ^{208 209}

Δ.1.3. Χώρες της Ασίας

A. Πρόγραμμα «Πύλη της ΕΕ» (Ιαπωνία – Νότια Κορέα)

Το πρόγραμμα αυτό διαρκεί από το 2008 έως το 2015, έχει στόχο την ενθάρρυνση για άνοιγμα των ΜμΕ σε εξαγωγές ευρωπαϊκών προϊόντων στην Ιαπωνική και νοτιοκορεάτικη αγορά και δραστηριοποίηση στους βιομηχανικούς τομείς της ΕΕ που παρουσιάζουν μεγάλες δυνατότητες στην Ιαπωνία ή την Κορέα, και κυρίως στους τομείς: υγεία & ιατρικές τεχνολογίες, οικοδομικά υλικά και κατασκευές, τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας, περιβάλλον και ενεργειακές τεχνολογίες, διακόσμηση και μόδα. Στις συμμετέχουσες ΜμΕ παρέχεται στήριξη, με οικονομική και συγκεκριμένη οργανωτική βοήθεια, για τη διοργάνωση εμπορικών αποστολών με στόχο την συνεργασία. ^{210 211}

²⁰⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

²⁰⁹ Περισσότερες λεπτομέρειες:

http://ec.europa.eu/europeaid/where/latin-america/regional-cooperation/al-invest/index_en.htm

²¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

²¹¹ Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://www.eu-gateway.eu>

□ B. Προγράμματα «Βιομηχανικής Συνεργασίας ΕΕ – Ιαπωνίας»

Πρόκειται για ετήσια προγράμματα που αφορούν εταιρίες κάθε μεγέθους, φυσικά και των ΜμΕ. Δίδεται έμμεση στήριξη με τη διενέργεια προγραμμάτων κατάρτισης στην Ιαπωνία, που είναι δωρεάν, και περιλαμβάνουν υποτροφία για τους αντιπροσώπους των ΜμΕ.^{212 213}

Σημειώνεται σε αυτό το σημείο ότι μέχρι το 2012 ήδη υλοποιούνταν τα εξής τέσσερα προγράμματα^{214 215}:

1. Πρόγραμμα ΠΚΣ: Στόχος του προγράμματος ΠΚΣ είναι να βοηθήσει τους διαχειριστές ευρωπαϊκών ΜμΕ, να προσεγγίσουν την ιαπωνική αγορά. Η επίσκεψη πέντε εβδομάδων στην Ιαπωνία περιλαμβάνει μελέτη της ιαπωνικής γλώσσας και κουλτούρας, ειδικά σεμινάρια, και επισκέψεις σε εταιρίες.
2. Πρόγραμμα DBP: Το πρόγραμμα DBP (Διανομή & Επιχειρηματικές Πρακτικές) έχει στόχο οι ευρωπαϊκές εταιρίες να κατανοήσουν το ιαπωνικό σύστημα διανομής και έχει διάρκεια 5-8 ημέρες.
3. Πρόγραμμα FDI: Το πρόγραμμα FDI (Ξένες Άμεσες Επενδύσεις) έχει διάρκεια 5 ημέρες στην Ιαπωνία, δίνει στους αντιπροσώπους της Ε.Ε. μια πρακτική κατανόηση του τι μπορούν να επωφεληθούν από την πολιτική FDI της Ιαπωνίας με την ίδρυση υποκαταστημάτων ή επέκταση επιχειρήσεων στην Ιαπωνία.
4. Πρόγραμμα WCM: Το πρόγραμμα WCM είναι 5-8 ημερών διαμονής στην Ιαπωνία, που αφορά τη επιμόρφωση σε θέματα βελτίωσης της

²¹² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

²¹³ Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://www.eu-japan.eu/global/business-training.html>

²¹⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

²¹⁵ Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://www.eu-japan.eu/global/business-training.html>

παραγωγικότητας και μείωσης των εξόδων στον κλάδο της μεταποίησης, και περιλαμβάνει επισκέψεις σε κάποια από τα σημαντικότερα εργοστάσια του κόσμου.

Γ. Κίνα

Δύο είναι τα προγράμματα που αφορούν την πλέον συνεχώς αναπτυσσόμενη Κίνα, τα οποία παρουσιάζονται ακολούθως²¹⁶:

- Προγράμματα «Κατανοώντας την Κίνα»

Η «Eurochambres» με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και εκπαίδευσης επιχειρηματικών αντιπροσώπων από την ΕΕ, με σκοπό να καταλάβουν την φιλοσοφία της κινέζικης οικονομίας και να αναπτύξουν στοιχεία που θα ανταγωνιστούν επάξια την κινέζικη αγορά.²¹⁷

- Πρόγραμμα ανταλλαγής και κατάρτισης διευθυντικών στελεχών μεταξύ ΕΕ και Κίνας

Με το πρόγραμμα αυτό, ουσιαστικά, εκπαιδεύονται Κινέζοι και Ευρωπαίοι διευθυντές στις γλώσσες, στην επιχειρηματική φιλοσοφία και στις πρακτικές της άλλης ηπείρου, αντίστοιχα.²¹⁸

Δ.2. Υποστήριξη ΜμΕ σε τοπικό επίπεδο

²¹⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

²¹⁷ Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://www.understandingchina.eu/>

²¹⁸ Περισσότερες λεπτομέρειες: http://www.metp.net.cn/english/index_asp_ColumnId=271

□ Δ.2.1. Δίκτυο Enterprise Europe Network

Το Δίκτυο Enterprise Europe Network είναι το μεγαλύτερο ευρωπαϊκό δίκτυο επιχειρηματικής υποστήριξης και καινοτομίας, παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες πληροφόρησης, επιχειρηματικής συνεργασίας και μεταφοράς τεχνολογίας, για την στήριξη των μικρών καινοτόμων ΜμΕ.²¹⁹

Η πληροφόρηση των επιχειρήσεων για θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η παροχή ανατροφοδότησης από τις ΜμΕ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι από τα βασικότερα καθήκοντα αυτού του δικτύου, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι η μελλοντική νομοθεσία θα δύναται να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ΜμΕ. Τα μέλη του εν λόγω δικτύου έχουν την κατάλληλη τεχνογνωσία για τις εταιρίες, σε τομείς όπως είναι οι δημόσιες προμήθειες, η συνεργασία, η χρηματοδότηση, η καινοτομία, η μεταφορά τεχνολογίας, η έρευνα αγοράς και η ευρωπαϊκή νομοθεσία. Επιπροσθέτως, τα μέλη του δικτύου δείχνουν στις εταιρίες πώς να υποβάλλουν αιτήσεις για έργα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τί χρειάζονται για να καλύπτουν τις διοικητικές απαιτήσεις, όπως επίσης «έχουν άμεση πρόσβαση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και υποστηρίζονται από ειδικό προσωπικό του Εκτελεστικού Οργανισμού για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία στις Βρυξέλλες», που τους δίνει άμεσα λύσεις σε πολύπλοκα ερωτήματα. Επιπλέον, αναφέρεται ότι πληροφορίες σε εταιρίες δίνονται και μέσω συμμετοχής σε εκθέσεις, διοργάνωσης σεμιναρίων, διαλέξεων, κ.λπ., αλλά και μέσω μεγάλου αριθμού δημοσιεύσεων που προσφέρονται σε όλες τις γλώσσες (οδηγοί, ενημερωτικά δελτία, ιστότοποι, κλπ.).^{220 221}

²¹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

²²⁰ Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://ec.europa.eu/enterprise-europe-network> και <http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/about/branches>

²²¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

Το Δίκτυο Enterprise Europe Network γίνεται μεσάζων για τη μεταφορά τεχνολογίας και γνώσης υποστηρίζοντας θερμά την καινοτομία σε όλους τους κλάδους. Οι συνεργασίες μεταξύ εταιριών με στόχο την ανάπτυξη είναι άλλος ένας τομέας που δίνει την αμέριστη στήριξή του. Συμμετέχει στη διάδοση πληροφοριών σε θέματα καινοτομίας και στην εκμετάλλευση τεχνολογιών που βασίζονται στην έρευνα. Σε οποιαδήποτε φάση εξέλιξης κι αν βρίσκεται η ΜμΕ το Δίκτυο Enterprise Europe Network μπορεί να βοηθήσει. Βοηθά τις εταιρίες κυρίως στο να εκμεταλλευτούν τις ευκαιρίες και να «ανοιχθούν» στις ευρωπαϊκές και διεθνείς αγορές σε περισσότερες από 47 χώρες. Τέλος, σημειώνεται ότι το Δίκτυο Enterprise Europe Network διαθέτει πάνω από 600 γραφεία σε όλο τον κόσμο.^{222 223}

Δ.2.2. Εξωτερικά Επιχειρηματικά Κέντρα της ΕΕ

A. Ευρωπαϊκό Κέντρο για τις Επιχειρήσεις και την Τεχνολογία στην Ινδία

Το «Ευρωπαϊκό Κέντρο για τις Επιχειρήσεις και την Τεχνολογία στην Ινδία» υποστηρίζει κατά βάση την «επιχειρηματική, επιστημονική και ερευνητική κοινότητα στην Ευρώπη και την Ινδία, δημιουργώντας νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες και μεταφορά τεχνολογίας, καθώς και προωθώντας ευρωπαϊκές καθαρές τεχνολογίες στην Ινδία».^{224 225}

B. Ευρωπαϊκό Κέντρο Υποστήριξης ΜΜΕ (Κινέζικη Αγορά – Πεκίνο)

²²² Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://ec.europa.eu/enterprise-europe-network> και <http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/about/branches>

²²³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

²²⁴ Περισσότερες λεπτομέρειες: <http://www.ebtc.eu/>

²²⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

Το «Ευρωπαϊκό Κέντρο Υποστήριξης ΜμΕ ("EU SME Centre")» χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με κονδύλι ύψους €5 εκ. ευρώ, με σκοπό να παρέχει «πληροφορίες, συμβουλές, επιμόρφωση και ευκαιρίες δικτύωσης για ευρωπαϊκές ΜμΕ οι οποίες θέλουν να επενδύσουν ή να εξάγουν στην Κινεζική αγορά». ^{226 227}

²²⁶ Περισσότερες πληροφορίες:

http://ec.europa.eu/delegations/china/documents/projects/eu_sme_centre.pdf

<http://www.eusmecentre.org.cn/>

²²⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜμΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜμΕ», Γενάρης 2012.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4. ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Ο Όμιλος ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΕΑΒ Α.Ε. - MARIS HOTELS S.A.

Σε αυτό το κεφάλαιο η μελέτη της εργασίας επικεντρώνεται στη μελέτη περίπτωσης του ομίλου «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΕΑΒ Α.Ε. - MARIS HOTELS S.A.» με σκοπό να διερευνηθεί στην πράξη η εν λόγω περίπτωση από πλευράς χρηματοδότησης.

4.1. Παρουσίαση Επιχειρηματικού Ομίλου

Στη συνέχεια παρουσιάζεται μια συνοπτική ιστορική ανασκόπηση που αφορά στον όμιλο, ενώ περιγράφεται ο όμιλος ως επιχείρηση.

4.1.1. Ιστορική Ανασκόπηση

Το 1975 κατασκευάστηκε το πρώτο ξενοδοχείο «Creta Maris», ιδιοκτησίας της οικογένειας Νικολάου Μεταξά, και ιδρύθηκε η τουριστική εταιρεία ΤΕΑΒ ΑΕ. Στη συνέχεια, κατασκευαστήκαν τα ξενοδοχεία «Silva Maris», στη Χερσόνησο, «Bella Maris», στον Ανισαρά, «Candia Maris» («Movenpick Resort & Thalasso») στο Γάζι Ηρακλείου, «Terra Maris» («Terra

Maris Convention & Golf Resort») στη Χερσόνησο και το Συνεδριακό Κέντρο του «Creta Maris». ²²⁸

Έτσι, συμπεραίνεται ότι με την πάροδο των χρόνων ο όμιλος επένδυσε πέραν από τον τομέα της φιλοξενίας (ξενοδοχεία) και σε άλλους τουριστικούς τομείς, όπως τα συνεδριακά κέντρα, τα κέντρα θαλασσοθεραπείας, τους χώρους γκολφ, αλλά και στον τομέα των ακινήτων. ²²⁹

Σήμερα, στον Όμιλο Επιχειρήσεων Μεταξά – TEAB ΑΕ, ανήκουν εκτός από τα προαναφερθέντα ξενοδοχεία («Creta Maris Convention & Golf Resort», «Terra Maris Convention & Golf Resort», «Movenpick Resort & Thalasso»-«Candia Maris»), το Συνεδριακό Κέντρο του «Creta Maris» και το «International School of Tourism Management Minoan». Επιπλέον, ο Όμιλος κατέχει ένα από τα μεγαλύτερα πακέτα μετοχών στο Crete Golf Club, ενώ συμμετέχει επίσης, στις εταιρείες Aegis Hotels & Resorts mtd και Aegeo Spa Consulting Management Solutions. ²³⁰

4.1.2. Περιγραφή Επιχείρησης

Γενικά, ο όμιλος φροντίζει να διατηρεί ‘καλό» κλίμα μεταξύ των υπαλλήλων, του προσωπικού και της διοίκησής της, αλλά και μεταξύ των επιμέρους τμημάτων της και αυτό ισχύει και για τις θυγατρικές της εταιρείες τις οποίες υποστηρίζει και την υποστηρίζουν, αντίστοιχα. Παράλληλα, φροντίζει να αξιοποιεί όλους της τους πόρους και να επενδύει σε άρτια εκπαιδευμένο και δημιουργικό προσωπικό αλλά και σε σημαντικές συνεργασίες που της

²²⁸ <http://www.touristiki-agora.gr/article.asp?ID=226>, ανάκτηση Μάιος 2014.

²²⁹ http://www.metaxasgroup.com/default_gr.htm, ανάκτηση Μάιος 2014.

<http://www.maris.gr/gr.aspx>, ανάκτηση Μάιος 2014.

²³⁰ <http://www.touristiki-agora.gr/article.asp?ID=226>, ανάκτηση Μάιος 2014.

δίνουν το πλεονέκτημα των συνεργιών, της εξέλιξης και των συνεχών διακρίσεων στον κλάδο της.²³¹

Τα δυνατά σημεία της επιχείρησης περιλαμβάνουν κυρίως το γεγονός ότι παρέχει υψηλής ποιότητας υπηρεσίες «all inclusive», σε ένα περιβάλλον «κρητικό, παραδοσιακό και οικολογικά προσανατολισμένο», όπου συνδυάζει τις παρεχόμενες υπηρεσίες αυτές με τις τοπικές χαρακτηριστικά ιδιαίτερες διατροφικές συνήθειες, τους χορούς, τις ξαφνικές γιορτές, και τις ιστορίες που διηγούνταν οι ντόπιοι κάτοικοι, καθώς και με τις ειδικές εκδηλώσεις, όπως η τυροκομία, η γιορτή της τσικουδιάς, αλλά και μοναδικές δραστηριότητες όπως τα μαθήματα μαγειρικής με τον τοπικό τρόπο.²³²

Επίσης, η λειτουργία των ξενοδοχείων του ομίλου γενικότερα, βασίζεται σε μεθόδους «φιλικές προς το περιβάλλον» όπως τα αγνά προϊόντα καθαρισμού και «η οργάνωση περιβαλλοντικών δράσεων και δραστηριοτήτων». Τέλος, στην πολύχρονη πορεία της έχει ήδη 'χτίσει' μια καλή φήμη και εικόνα σε μέρος τους καταναλωτικού κοινού και συνεχίζει να επενδύει σε αυτό με την ποιότητα την οποία προσφέρει μεταξύ άλλων.²³³

4.2. Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ομίλου και Διαδικασία Χρηματοδότησης

4.2.1. Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ομίλου: προ-Χρηματοδότησης

Στη παρουσίαζονται τα βασικά χρηματοοικονομικά στοιχεία του Ομίλου, καθώς και των δύο βασικών θυγατρικών εταιρειών – ξενοδοχείων του: το αρχικό ξενοδοχείο «Creta Maris» και το πιο σύγχρονο ξενοδοχείο «Candia Maris» (διαθέσιμα στοιχεία 2006 – 2007, πριν τη χρηματοδότηση).

²³¹ <http://www.maris.gr/gr.aspx>, ανάκτηση Μάιος 2014.

²³² <http://www.maris.gr/gr.aspx>, ανάκτηση Μάιος 2014.

²³³ <http://www.maris.gr/gr.aspx>, ανάκτηση Μάιος 2014.

Πίνακας 1. ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ STAT BANK ΓΙΑ ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (Τα ποσά σε ευρώ)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2006	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2007	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2007/2006%	ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ 2006	ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ 2007	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2007/2006%	ΚΑΘΑΡΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΕΡΔΟΥΣ
ΜΑΡΙΣ ΑΕ	1,337,766	1,479,776	10.62	380,191	297,911	-21.6	20.1
CANDIA ΑΕΞ & ΤΕ	5,569,907	2,953,645	-46.97	-290,079	1,586,391	-446.9	-53.7
ΟΜΙΛΟΣ ΤΕΑΒ ΑΕ	29,669,619	24,911,929	-16.04	-	4,183,148	-59.5	-16.8

Πηγή Δεδομένων: STAT BANK, www.statbank.gr/, ανάκτηση Μάιος 2014.

Πηγή Πίνακα: Ιδίας Επεξεργασίας.

4.2.2. Χρηματοδότηση

Ο όμιλος «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΕΑΒ Α.Ε. - MARIS HOTELS S.A.» το έτος 2008 -2009 προχώρησε σε δύο ειδών επενδύσεις εντός του πλαισίου του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΕΣΠΑ: Ψηφιακή Σύγκλιση» με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης²³⁴: όπου η πρώτη αναφερόταν στην «επέκταση της ξενοδοχειακής μονάδας CANDIA MARIS, κατηγορίας 5*, δυναμικότητας 33 δωματίων – 79 κλινών, στη θέση Αμμουδάρα του Νομού Ηρακλείου», ενώ η δεύτερη

²³⁴ <http://www.maris.gr/gr.aspx>, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.

αναφερόταν στον εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής της ξενοδοχειακής μονάδας CANDIA MARIS, δυναμικότητας 586 κλινών – 256 δωματίων, στη θέση Αμμουδάρα Γαζίου του Νομού Ηρακλείου (βλπ. Πίνακα 2).²³⁵

Πίνακας 2. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΟΜΙΛΟΥ «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΕΑΒ Α.Ε. - MARIS HOTELS S.A.»

ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΕΙΔΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΗΜ/ΝΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
CANDIA MARIS	επέκταση της ξενοδοχειακής μονάδας	δυναμικότητας 33 δωματίων – 79 κλινών	31/3/2009	3.438.995,00 €
CANDIA MARIS	εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής της ξενοδοχειακής μονάδας	δυναμικότητας 586 κλινών – 256 δωματίων	15/12/2008	7.736.400,00 €

Πηγή Δεδομένων: ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (27 Αυγούστου 2013). ΤΕΥΧΟΣ 2^ο, Αρ. Φύλλου 2111, σελ. 29419-29423. Διαθέσιμο: http://www.ihunt.gr/sites/default/files/apagoreysi_tilow.pdf, ανάκτηση Μάιος 2014.

²³⁵ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (27 Αυγούστου 2013). ΤΕΥΧΟΣ 2^ο, Αρ. Φύλλου 2111, σελ. 29419-29423. Διαθέσιμο: http://www.ihunt.gr/sites/default/files/apagoreysi_tilow.pdf, ανάκτηση Μάιος 2014.

Πηγή Πίνακα: Ιδίας Επεξεργασίας.

Όσον αφορά στη διάρθρωση του κόστους των επενδύσεων αυτών του ομίλου και της χρηματοδότησής τους, τα σχετικά στοιχεία παρουσιάζονται αναλυτικά στον ακόλουθο Πίνακα (Πίνακας 3).

Πίνακας 3. ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΟΜΙΛΟΥ

ΕΙΔΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΠΟΣΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ	ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΔΑΝΕΙΟ
επέκταση της ξενοδοχειακής μονάδας	3.438.995,00 €	859.748,00 € (25% συν. κόστους ενισχυόμενης επένδυσης)	859.749,00 € (25% συν. κόστους ενισχυόμενης επένδυσης)	1.719.498,00 € (50% συν. κόστους ενισχυόμενης επένδυσης)
εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής της ξενοδοχειακής μονάδας	7.736.400,00 €	2.707.740,00 € (35% συν. κόστους ενισχυόμενης επένδυσης)	1.934.100,00 € (25% συν. κόστους ενισχυόμενης επένδυσης)	3.094.560,00 € (40% συν. κόστους ενισχυόμενης επένδυσης)

Πηγή Δεδομένων: ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (27 Αυγούστου 2013). ΤΕΥΧΟΣ 2^ο, Αρ. Φύλλου 2111, σελ. 29419-29423. Διαθέσιμο: http://www.ihunt.gr/sites/default/files/apagoreysi_tilow.pdf, ανάκτηση Μάιος 2014.

Πηγή Πίνακα: Ιδίας Επεξεργασίας.

4.2.3. Χρηματοοικονομικά Στοιχεία Ομίλου: μετα-Χρηματοδότησης

Πίνακας 2. ΛΙΣΤΑ ΚΕΡΔΟΦΟΡΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (Τα ποσά σε ευρώ)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2010	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2011	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2011/2010 (%)	ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ 2010	ΚΕΡΔΗ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ 2011	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2011/2010 (%)	ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ
ΜΑΡΙΣ ΑΕ	1.231.292	1.692.346	37,4	385.238	147.429	0,0	8,7
CANDIA MARIS ΑΕΤΕ	5.875.113	6.190.886	5,4	958.386	50.602	0,0	0,8

Πηγή Δεδομένων: STAT BANK, www.statbank.gr/, ανάκτηση Μάιος 2014.

Πηγή Πίνακα: Ιδίας Επεξεργασίας.

Πίνακας 3. ΛΙΣΤΑ ΖΗΜΙΟΓΟΝΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (Τα ποσά σε ευρώ)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2010	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2011	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2011/2010 (%)	ΖΗΜΙΕΣ 2010	ΖΗΜΙΕΣ 2011	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2011/2010 (%)	ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΤΕΑΒ ΑΕ	11.614.013	10.232.184	-11,9	4.500.853	3.893.496	13,5	-38,1

Πηγή Δεδομένων: STAT BANK, www.statbank.gr/, ανάκτηση Μάιος 2014.

Πηγή Πίνακα: Ιδίας Επεξεργασίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι εμπειρίες, που αποκτήθηκαν από τις διάφορες οικονομικές κρίσεις, που προέκυψαν κατά τον προηγούμενο αιώνα, αποδείχθηκαν χρήσιμες για τις σημερινές κυβερνήσεις, τους διεθνείς οργανισμούς και τις τράπεζες. Έτσι, όταν προέκυψε και πάλι, η οικονομική κοινότητα προέβη στη λήψη αναγκαίων και αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπισή της. Η Ευρώπη για να μπορέσει να αντιμετωπίσει την κρίση «ενεργοποίησε» τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (European Stability Mechanism- ESM), ταυτόχρονα με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (European Financial Stability Facility- EFSF). Αυτό που επιδιώκεται είναι να επιτευχθεί ενιαίος μηχανισμός μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής σε όλα τα κράτη - μέλη και παράλληλα να γίνει διασφάλισή αυτού στην πράξη, ενώ παράλληλα, με την κατάλληλη θεσμοθέτηση επήλθε περιορισμός των «εντάσεων στις ευρωπαϊκές αγορές».

Επισημαίνεται χαρακτηριστικά ότι παρατηρήθηκαν «εμφανή σημάδια βελτίωσης του επιχειρηματικού κλίματος στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις», οι οποίες ολοένα και σταθεροποιούνται. Με βάση την έρευνα αυτή, οι «προσδοκίες» των μικρομεσαίων επιχειρήσεων γίνονται «όλο και πιο θετικές όσο μεγαλύτερος είναι ο κύκλος εργασιών τους», ενώ το «μέγεθος του κύκλου εργασιών επιδρά θετικά στη στρατηγική προτεραιότητα των επιχειρήσεων» (το 60% των μεγαλύτερων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων στοχεύει στην «ανάπτυξη», σε αντίθεση με το 11% των μικρότερων Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων).

Στην κρίση της οικονομίας, που έχει προκύψει, όλα γίνονται με καθυστέρηση εκτός από τις εξελίξεις, που είναι συνεχείς και ταχείες. Αργεί η διεκπεραίωση των συναλλαγών, αργούν οι πληρωμές από τους πελάτες, τα μετρητά είναι μηδαμινά, οι τζίροι είναι χαμηλοί²³⁶. Όσο για τις τράπεζες, εγκρίνουν πολύ δύσκολα νέα δάνεια. Άρα το φλέγον ζήτημα για κάθε νέα επιχείρηση είναι η εξασφάλιση και σωστή παροχή της ρευστότητάς τους.

²³⁶ <http://ergoq.gr/chrmatodotisi-gia-nea-epichirisi/>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.

Στατιστικά δεδομένα δείχνουν, ότι η πλειοψηφία των νέων επιχειρήσεων πτωχεύουν εξ αιτίας ανεπαρκούς ρευστότητας και όχι λόγω ανεπαρκούς κέρδους. Κάθε καινούργια επιχείρηση, που στόχο έχει να ευδοκιμήσει, είναι υψίστης αναγκαιότητας να επιλέξει την πιο άμεση και διαδεδομένη πηγή χρηματοδότησης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δημιουργήσει μια σειρά προγραμμάτων με στόχο την χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις χώρες του τόξου της. Αυτά τα προγράμματα είναι υποστηρικτικά είτε σε μορφή δανείων και επιχορηγήσεων, είτε σε μορφή εγγυήσεων. Παρέχονται είτε άμεσα είτε έμμεσα, και μοιράζονται μέσω των Διαρθρωτικών Ταμείων της Ε.Ε. που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο. Οι ΜμΕ μπορούν παράλληλα να αναζητήσουν την στήριξη με τη μορφή παροχής υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις.

Οι σύγχρονοι τρόποι χρηματοδότησης βάσει των προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και χωρίζονται σε ομάδες:

- **Ευκαιρίες θεματικής χρηματοδότησης:** Η ομάδα προγραμμάτων που αφορούν την χρηματοδότηση απευθύνεται σε συγκεκριμένους κλάδους όπου κινούνται οι επιδοτούμενες ΜμΕ. Οι κλάδοι αυτοί αφορούν το περιβάλλον, την έρευνα και την εκπαίδευση. Την εκπόνηση αυτών των προγραμμάτων έχουν αναλάβει διάφορες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι ΜμΕ, καθώς και άλλοι οργανισμοί, καταθέτουν αίτηση απευθείας για τα προγράμματα, με βασική προϋπόθεση να είναι μια υγιής και αναπτυσσόμενη επιχείρηση με διεθνές όραμα και προστιθέμενη αξία. Σε αυτήν την ομάδα προγραμμάτων μπορούν να απευθυνθούν με στόχο την συγχρηματοδότηση (δηλαδή κάλυψη ενός μόνο μέρους του κόστους), βιομηχανικές μονάδες, επιχειρηματικά μπλοκ, εταιρίες παροχής υπηρεσιών ακόμα και σύμβουλοι επιχειρήσεων.
- **Διαρθρωτικά ταμεία:** Από τα Διαρθρωτικά Ταμεία (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης [ΕΤΠΑ] και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο [ΕΚΤ]) απορροφούνται τα μεγαλύτερα

κοινοτικά κονδύλια για την χρηματοδότηση των ΜΜΕ, μέσω των κοινοτικών προγραμμάτων με άμεση εφαρμογή στις περιφέρειες. Όσοι δικαιούνται βάσει των στοιχείων που προσκομίζουν να συμμετέχουν σε πρόγραμμα χρηματοδοτήσεων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία λαμβάνουν άμεσα την συνεισφορά για τη επιδότηση των σχεδίων τους. Η διαχείριση των προγραμμάτων και η επιλογή των έργων γίνεται πάντα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

- **Χρηματοδοτικά μέσα:** Την διαχείριση άλλων κονδυλίων έχουν οι εθνικοί διαμεσολαβητές που διαθέτουν τα κεφάλαια στις ΜΜΕ έμμεσα και πολλά από αυτά τα προγράμματα διακινούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων.
- **Υποστήριξη για τη διεθνοποίηση των ΜΜΕ και Υποστήριξη ΜΜΕ σε τοπικό επίπεδο:**
 - Αυτή η ομάδα προγραμμάτων αφορά χρηματοδοτικά προγράμματα στήριξης τα οποία διαχειρίζονται μεσάζοντες οργανισμοί ή δημόσιες εταιρίες με στόχο την βοήθεια των επιχειρήσεων ώστε να επεκτείνουν το εύρος της εργασίας τους σε διεθνές επίπεδο και να έχουν πρόσβαση σε αγορές εκτός της ΕΕ.

Το ποιοτικότερο και πιο ενημερωμένο δίκτυο σε ευρωπαϊκή επιχειρηματική υποστήριξη και καινοτομία για τις ΜΜΕ, όσον αφορά στο τοπικό επίπεδο, είναι το Δίκτυο Enterprise Europe Network.

Σε αυτό το σημείο, έπειτα από την ανακεφαλαίωση του θεωρητικού μέρους της εργασίας, έρχονται να προστεθούν τα συμπεράσματα που απορρέουν από τη μελέτη περίπτωσης. Πιο συγκεκριμένα, μελετώντας τον Όμιλο «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΕΑΒ Α.Ε. - MARIS HOTELS S.A.», όσον αφορά στις επενδύσεις στις οποίες προέβη εντός του πλαισίου του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΕΣΠΑ: Ψηφιακή Σύγκλιση» με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου αναφερόταν στην επέκταση και τον εκσυγχρονισμό της ξενοδοχειακής μονάδας «CANDIA MARIS». Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη κι

εξέλιξη της θυγατρικής επιχείρησης-μονάδας ξενοδοχείου, αλλά και την ταχύτατη εκσυγχρονιστική εξέλιξή του, και κατ' επέκταση περαιτέρω πωλήσεις και κερδοφορία²³⁷. Ωστόσο, λόγω των γραφειοκρατικών μηχανισμών και της καθυστερημένης καταβολής του ποσού επιχορήγησης²³⁸, καθώς και λόγω άλλων δυσμενών συνθηκών ο όμιλος πέρασε στην κατηγορία των «ζημιογόνων» επιχειρήσεων²³⁹.

²³⁷ STAT BANK, www.statbank.gr/, ανάκτηση Μάιος 2014.

²³⁸ *ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ* (27 Αυγούστου 2013). ΤΕΥΧΟΣ 2^ο, Αρ. Φύλλου 2111, σελ. 29419-29423. Διαθέσιμο: http://www.ihunt.gr/sites/default/files/apagoreysi_tilow.pdf, ανάκτηση Μάιος 2014.

²³⁹ STAT BANK, www.statbank.gr/, ανάκτηση Μάιος 2014.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Ελληνική Βιβλιογραφία

- ❖ Βουμβάκη Φραγκίσκα, Σάββα Μαρία, Κουτούζου Αθανασία, (Ιούλιος 2013). Έρευνα συγκυρίας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων. Διεύθυνση Στρατηγικής και Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας, *Κλαδικές Μελέτες του E.Spot* (online περιοδικό της Εθνικής Τράπεζας) στην ακόλουθη ιστοσελίδα: www.nbg.gr/wps/portal/el/THE-GROUP/Press-Office/E-spot/Reports/content/Reports/smes-2013-h1, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.
- ❖ Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενάρης 2012). «*Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη των ΜΜΕ -Επισκόπηση των κύριων ευκαιριών χρηματοδότησης που είναι διαθέσιμες για τις Ευρωπαϊκές ΜΜΕ*».
- ❖ Μανδηλάς Αθανάσιος, Νικολαΐδης Μιχάλης, Βαλσαμίδης Σταύρος, (Ιούλιος 2012). *Μια εμπειρική μελέτη για την υιοθέτηση των ΔΠΧΑ για τις ΜΜΕ: η περίπτωση της Καβάλας, Ελλάδα, Έρευνα των ελληνικών ΜμΕ*. Τομειακές εκθέσεις, Καβάλα, σελ. 409-432.
- ❖ Προβόπουλου Γ., (Ομιλία 15.12.2008), <http://www.bankofgreece.gr>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.
- ❖ Στουρνάρας Γ., «Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2013», Ελληνική Δημοκρατία, Υπουργείο Οικονομικών, Βουλή των Ελλήνων.

B. Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

- ❖ Ayyagari, M., T. Beck, and A. Demirgüç-Kunt, (2007). “Small and Medium Enterprises across the Globe”, *Small Business Economics* 29, 415–434.
- ❖ Beck, T., A. Demirgüç-Kunt, and M.S. Martinez Peria, (2010). “Bank Financing for SMEs: Evidence Across Countries and Bank Ownership Types”, *Journal of Financial Services Research* 39, 35-54.
- ❖ Beck, T., A. Demirgüç-Kunt, and V. Maksimovic, (2005). “Financial and Legal Constraints to Firm Growth: Does Firm Size Matter?” *Journal of Finance* 60, 137–177.
- ❖ Beck, T., A. Demirgüç-Kunt, L. Laeven, and V. Maksimovic, (2006). “The Determinants of Financing Obstacles”, *Journal of International Money and Finance* 25, 932–952.
- ❖ Beck, T., Demirguc-Kunt, A., and Martinez Peria, M., (2008). “Bank Financing for SMEs around the World: Drivers, Obstacles, Business Models, and Lending Practices”, World Bank Policy Research Working Paper 4785. *The World Bank*, Washington DC.
- ❖ Calice Pietro, Chando Victor M., Sekioua Sofiane, (2012). Bank Financing to Small and Medium Enterprises in East Africa. *African Development Bank Group*, Working Paper Series, No 146- March 2012.
- ❖ Cendrowski, Harry, James P. Martin, Louis W. Petro, and Adam A. Wadecki. *Private Equity: History, Governance, and Operations*. Hoboken, NJ: Wiley, 2008.
- ❖ Consultative Group to Assist the Poor, (2010). “Financial Access 2010. The State of Financial Inclusion through the Crisis”. *The World Bank*, Washington DC.

- ❖ De la Torre, A., M. S. Martinez Peria, and S. Schmukler, (2010). “Bank Involvement with SMEs: Beyond Relationship Lending”, *Journal of Banking and Finance* 34, 2280–2293.
- ❖ Gadiesh, Orit, and Hugh MacArthur. *Lessons from Private Equity Any Company Can Use*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press, 2008.
- ❖ Hans-Heinrich, Bass_(2006)_. *KMU in der deutschen Volkswirtschaft: Vergangenheit, Gegenwart, Zukunft*, *Berichte aus dem Weltwirtschaftlichen Colloquium der Universität Bremen* Nr. 101, Bremen. <http://www.iwim.uni-bremen.de/publikationen/pdf/b101.pdf>, ανάκτηση Μάρτιος 2014.
- ❖ Mylonas Paul & Athanasopoulos Andreas, (July 2012). *Survey Of Greek SMEs July 2012: National Bank Of Greece Strategic Planning & Research Survey of Greek SMEs Sectoral Reports SMEs with growth prospects Companies with a generally healthy profile*.
- ❖ *Pittsburgh G-20 Summit*, (2009). “Leaders’ Statement.” <http://www.pittsburghsummit.gov>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.
- ❖ Siri Terjesen, *Understanding Equity Capital in Small and Medium-Sized Enterprises*, διαθέσιμο: <http://www.qfinance.com/financing-best-practice/understanding-equity-capital-in-small-and-medium-sized-enterprises?full>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.
- ❖ World Bank, (various years). “Enterprise Analysis Surveys”. *The World Bank*, Washington DC. <http://www.enterprisesurveys.org/>, ανάκτηση Απρίλιος 2014.

Γ. Διαδίκτυο

- ❖ «Αντιμετώπιση της νέας αντίληψης για τη βαθμολόγηση των επιχειρήσεων: Πρακτικός οδηγός για τη χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω δανείων» (2007), <http://ec.europa.eu>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013. <http://ergoq.gr/chrimatodotisi-gia-nea-epichirisi/>, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.
- ❖ Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας – Ευρωπαϊκή Επιτροπή: http://ec.europa.eu/enterprise/index_en.htm, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ EuropeAid, Γραφείο Συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης: http://ec.europa.eu/comm/europeaid/index_en.htm, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ European Commission –Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2003-05-06), "Recommendation 2003/361/EC: SME Definition", διαθέσιμο: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm, ανάκτηση Μάρτιος 2014.
- ❖ Enterprise and Industry Publications: The new SME definition, user guide and model declaration, Extract of Article 2 of the Annex of Recommendation 2003/361/EC., http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sme_definition/sme_user_guide_en.pdf, ανάκτηση Μάρτιος 2014.
- ❖ Εθνική τράπεζα της Ελλάδας, <https://www.nbg.gr/wps/portal/en/the-group/Press-Office/E-spot/Reports/content/Reports/smes-2012-h1-en>, ανάκτηση Μάρτιος 2014.
- ❖ Ευρωπαϊκή πύλη για τις ΜμΕ: http://ec.europa.eu/small-business/index_el.htm, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.

- ❖ Ευρωπαϊκή Πύλη: *Your Europe Business*: http://ec.europa.eu/youreurope/business/index_el.htm, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ *ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ* (27 Αυγούστου 2013). ΤΕΥΧΟΣ 2^ο, Αρ. Φύλλου 2111, σελ. 29419 - 29423. Διαθέσιμο: http://www.ihunt.gr/sites/default/files/apagoreysi_tilow.pdf, ανάκτηση Μάιος 2014.
- ❖ Κοινοτική Υπηρεσία Ενημέρωσης για την Έρευνα και την Ανάπτυξη, CORDIS: <http://cordis.europa.eu>, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ Ο Κατάλογος των τοπικών χρηματοοικονομικών διαμεσολαβητών, διαθέσιμος στα: <http://www.ebrd.com/apply/small/index.htm> και <http://eib.europa.eu/products/loans/intermediated/index.htm>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ Συνεργασία με μεσογειακές χώρες, αποκαλούμενη «*Euromed*»: http://www.enpi-info.eu/indexmed.php?lang_id=450, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ Τα προγράμματα και τα μέσα της ΕΕ: http://ec.europa.eu/contracts_grants/index_el.htm, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ TED, tenders electronic daily: βάση δεδομένων για τους δημόσιους διαγωνισμούς, *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*: <http://ted.europa.eu/>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ Τοπικοί διαμεσολαβητές στις Χώρες Γειτονίας, *ΕΤΕπ*: <http://eib.europa.eu/products/loans/intermediated/index.htm>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-definition/index_en.htm, ανάκτηση Μάρτιος 2014.

- ❖ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/taxationsmes/index_en.htm#h2-1, ανάκτηση Μάρτιος 2014.
- ❖ <http://m.capital.gr/> , άρθρο στις 25 Ιουλίου 2013, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.
- ❖ <http://www.ethnos.gr/> , άρθρο στις 23.11.2013, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc411_en.htm, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/culture/eu-funding/doc2886_en.htm, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/information_society/media/index_en.htm , ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu/index.php?lan=el>, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/erasmus/index.htm, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/information_society/media/index_en.htm , ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/doc78_en.htm , ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/research/smetechweb/index_en.cfm , ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ <http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=enquiries> , ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/index_en.cfm?pg=support , ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.

- ❖ <http://www.eurekanetwork.org/> , ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ <http://www.eurostars-eureka.eu/home.do>, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/research/index_en.cfm, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/dgs/energy/index_en.htm, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/dgs/transport/index_en.htm, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ <http://ec.europa.eu/environment/life/funding/lifeplus.htm>, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/environment/funding/intro_en.htm, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm, ανάκτηση Δεκέμβριος 2013.
- ❖ http://ec.europa.eu/delegations/china/documents/projects/eu_sme_centre.pdf, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.eusmecentre.org.cn/>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.ebtc.eu/>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/about/branches> , ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://ec.europa.eu/enterprise-europe-network> , ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ http://www.metp.net.cn/english/index.asp_ColumnId=271, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.understandingchina.eu/>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.

- ❖ <http://www.eu-japan.eu/global/business-training.html>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.eu-gateway.eu>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ http://ec.europa.eu/europeaid/where/latin-america/regional-cooperation/al-invest/index_en.htm, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.eib.org/projects/regions/med/>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.eib.europa.eu/projects/regions/eastern-neighbours/index.htm?lang=en>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://eib.europa.eu/about/press/2009/2009-184-eib-launches-sme-loans-for-eus-easternneighbours.htm> , ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.ebrd.com/pages/workingwithus/tambas/guide.pdf>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.ebrd.com/pages/workingwithus/tambas.shtml>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.ebrd.com/pages/sector/financial/sme.shtml>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <http://www.ebrd.com/pages/about/policies/msme.shtml>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ http://www.enpi-info.eu/maineast.php?id=315&id_type=10, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ http://ec.europa.eu/europeaid/work/ap/aap/2011_en.htm, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm , ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ http://ec.europa.eu/europeaid/where/neighbourhood/regionalcooperation/irc/investment_en.htm, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.

- ❖ http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/ipa/index_el.htm, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ <https://webgate.ec.europa.eu/europeaid/onlineservices/index.cfm?do=publi.welcome>, ανάκτηση Ιανουάριος 2014.
- ❖ http://aesthetics.gr/files/Odhgos_xrhmatodothshs_MME.pdf, ανάκτηση Νοέμβριος 2013.
- ❖ http://www.metaxasgroup.com/default_gr.htm, ανάκτηση Μάιος 2014.
- ❖ <http://www.maris.gr/gr.aspx>, ανάκτηση Μάιος 2014.
- ❖ <http://www.touristiki-agera.gr/article.asp?ID=226>, ανάκτηση Μάιος 2014.
- ❖ STAT BANK, www.statbank.gr/, ανάκτηση Μάιος 2014.